

Cu durere și dragoste pentru omul contemporan

de Cuviosul Paisie Aghioratul

Insemnare Biografica

Fericitul staret Paisie, dupa numele lui din lume Arsenic Eznepidis, s-a nascut in Farasa Capadociei la 25 iulie 1924. A venit in Grecia odata cu Schimbarea ¹ si a crescut in Konita.

Din frageda varsta a trait in nevointa; bucuria lui erau Vietile Sfintilor, ale caror lupte se nevoia sa le simta cu ravna mai presus de masura si cu scumpatate minunata. S-a dedat rugaciunii neincetate, cultivand in acelasi timp smerenia si dragostea. A invatat meseria de tamplar ca si astfel sa-L imite pe Hristos. In armata a servit trei ani si jumătate in timpul razboiului razvratitilor ² ca telegrafist.

In tot ceea ce intreprindea, se distingea prin vioiciunea, jertfirea de sine, moralitatea si harismele lui. Dupa ce si-a indeplinit datoria fata de Patrie a intrat in viata monahala, pe care a dorit-o din copilarie. Fiind el inca mirean avusese cercetari dumnezeiesti, dar in viata sa monahala bunavointa Domnului, a Maicii Domnului si a Sfintilor catre el a atins culmi inalte. A pustnicit in Sfantul Munte, la manastirea Stomiu din Konita si la Sinai. A trait ascuns, s-a daruit intregii lumi. A indrumat, a mangaiat, a tamaduit, a odihnit multimea oamenilor care alergau la el. Sufletul lui sfinit s-a umplut cu total de dragostea dumnezeiasca si chipul sau cuvios iradia harul dumnezeiesc. Toata ziua aduna neobosit durerea omeneasca si imprastia mangaierea dumnezeiasca.

Dupa dureri martirice, care, precum spunea, l-au folosit asa cum nu l-au folosit nevointele lui pustnicesti de toata viata, s-a odihnit in Domnul la 12 iulie 1994 la Sihastria Sfantului Ioan Evanghelistul de la Suroti-Tesalonic. A fost inmormantat langa biserica Sfantului Arsenic Capadocianul.

Sa avem parte de binecuvantarea lui. Amin.

1. Atunci s-a facut schimb de populatie, venind grecii din Turciasi plecand turcii din Grecia.

2. Razboiul razvratitilor este razboiul din 1946-1949 dintre razvratitii comunisti si armata guvernamentala a Greciei.

Prolog

Prin adormirea sa, in iulie 1994, fericitul Staret Paisie a lasat o mostenire duhovniceasca: invatatura sa. Monah simplu, cu putine cunostinte ale scolii primare, dar bogat dupa intelepciunea lui Dumnezeu, el s-a golit pe sine pentru aproapele sau. Invatatura sa n-a fost predica sau cateheza. Facandu-si din Evanghelie norma de viata, invatatura sa izvora din insasi viata sa, al carei semn era dragostea. S-a instruit pe sinesi dupa Evanghelie, de aceea mai intai chipul sau era cel care ii invata pe oameni, precum si dragostea sa evanghelică si cuvântul sau luminat. Cand primea diferiti oameni cu toate particularitatile lor, nu ii asculta in mod simplu, cu rabdare pentru problemele lor, pe care i le incredintau, ci cu sfanta lui simplitate si discernamant intra adanc in inimile lor si durerea, nelinistea si problemele lor le facea ale sale. Si atunci, incet-incet se savarsea minunea: schimbarea omului. "Dumnezeu - spunea el - face minuni cand cineva participa cu inima sa la durerea celui alt".

Cu bucurie am remarcat felul in care au fost primite primele carti despre viata si invatatura Batranului, precum si interesul cu care au fost citite. Multi vorbeau in chip minunat despre raspunsurile ce le-au primit la intrebarile lor, despre modurile de rezolvare ale problemelor lor, mangaierea primita in mahnirile lor. Ne bucuram indeosebi atunci cand oameni indepartati de Biserica au dobandit nelinistea cea buna si si-au schimbat viata. De multe ori ne-au venit pe buze stihurile imnografului, care se refera la Marele Vasile: "Desi a murit, traieste in Domnul, dar traieste si cu noi, precum se spune in Biblie". In acelasi timp am simtit nevoia ca si cuvintele staretului, pe care le-am scris cu evlavie de la primii pasi ai obstii, pentru ca ne-au fost nespuse de folositoare, sa le oferim si fratilor in Hristos, care ne-au cerut aceasta in mod insistent.

Bunul Dumnezeu a iconomisit ca Sihastria noastra sa isi datoreze existenta sa Parintelui Paisie. El a luat aprobarea episcopala pentru intemeierea ei si s-a ingrijit pentru aflarea locului. Aceasta a facut-o, deoarece inima lui blanda si sensibila a simtit o mare recunostinta pentru asistenta noastra, atunci cand l-am cunoscut pentru intaia oara in 1966, la spital, unde se afla pentru a face operatie la plamani. De atunci a simtit ca este fratele nostru mai mare luandu-si obligatia "sa capatuiasca pe surorile sale", precum spunea, intelegand prin aceasta, intemeierea Sihastriei. In octombrie 1967 s-au stabilit aici primele surori. Parintele Paisie a stat atunci doua luni la Sihastrie, ca sa ajute la organizarea obstii. Dupa aceea iese din Sfantul Munte de obicei de doua ori pe an si ajuta la bunul mers al obstii, precum si pe fiecare sora in nevointa ei duhovniceasca, cu sfaturile sale luminate de Dumnezeu si cu experienta sa personala. Din Sfantul Munte, din "America duhovniceasca", precum il numea, iarasi ajuta cu rugaciunea si cu epistolele ce le trimetea fie personal fiecarei surori, fie intregii obstii.

În 1967, când Batranul Paisie a început să pună temeliile vieții de obște ale Sihastriei începând de la cele mai simple chestiuni practice până la cele mai serioase probleme duhovnicești, avea 43 de ani. Cu toate acestea, era deja barbat desăvârșit, "la măsura vârstei deplinătății lui Hristos" (Efes.4,15), având înțelepciunea Batranilor. Din primele zile ale vieții obștei simțea că și cuvintele lui erau, "cuvinte ale vieții vesnice" (In. 6,68), că multe dintre acestea erau axiome pentru viața zilnică. De aceea te grăbeai să le scrii, ca să nu se uite și să fie folosite ca îndreptar sigur în petrecerea duhovnicească.

Iar atunci când însemnarile noastre au completat primele caiete, le-am supus cu sfială, judecării lui. Cu sfială, deoarece Batranul accentua totdeauna punerea în lucrare. Nu voia să adunăm material, "munitii" fără practicarea cuvintelor lui în viața noastră. Ceream ca ceea ce am auzit sau citit să lucrăm duhovnicește. Altfel, precum spunea, la nimic nu ne vor folosi cele multe scrise și numeroasele însemnări, precum la nimic nu ajută unui stat dacă are multe munitii și nu are armata instruită ca să le folosească. Cedând rugămintelor noastre insistente, a primit să le vada și să le completeze, sau să corecteze cele care din întâmplare n-au fost înțelese pe deplin.

Această înregistrare a continuat pe toată durata celor douăzeci și opt de ani în care Staretul a supravegheat și a povătuیت Sihastria. S-au înregistrat sinaxele obștii și convorbirile cu Staretul - la început prin însemnări ce le scriau surorile pe durata sinaxelor iar în ultimii ani prin înregistrare pe casete - dar și discuțiile particulare ale surorilor cu Staretul, pe care fiecare sora le-a scris îndată după discuția cu el. Odată când lucrul acesta a fost observat de Staret, el a spus oarecum manios: "De ce scrieți acestea? Ca să le paștrați pentru vreme de nevoie? Scopul este să le lucrați, să le practicați! Ia aduceți-mi să vad!" Când i s-au dat însemnarile unei surori, expresia fetei i s-a schimbat și a spus cu satisfacție: "Mai, mai, bre fiule, asta este magnetofon. Le-a scris exact cum le-am spus!".

Comunicarea noastră cu Staretul se făcea de obicei în chip de răspuns la întrebările noastre. În discuțiile particulare ale surorilor cu el întotdeauna existau întrebări mai ales despre nevointa personală. În sinaxele cu Batranul, care erau programate, se discutau probleme ce ne preocupaseră în absența lui. Ele se concentrău sub forma întrebărilor care urmau să se discute atunci când ar fi venit. Erau chestiuni de tot felul: de conducere, practice, duhovnicești, sociale, bisericesti, naționale, etc. În sinaxele privind numai obștea, în afara de întrebările ce le puneau surorile, pretext pentru diferite teme pe care le aborda, puteau fi dezbătute și simple neînțelegeri. Staretul le pune în valoare pe toate pentru folosul duhovnicesc al sufletelor. Sunetul unui avion, zgomotul unei mașini, ciripitul unei păsări, deschiderea unei uși sau o simplă propoziție puteau constitui pretextele de a vorbi multă vreme despre o problemă serioasă. "Le folosesc pe toate - spunea - pentru comunicarea cu cele de sus, cu cerul. Dacă cineva le-ar lucra pe toate duhovnicește, știți ce câștig duhovnicesc ar scoate și ce experiență duhovnicească ar câștiga?".

Și precum "Bunul Dumnezeu, - ne spunea adesea - Se îngrijeste de noi mai întâi pentru viața cealaltă și după aceea pentru aceasta", "tot așa și scopul sau în comunicarea sa cu omul era de a-l pregăti pentru Împărăția cerurilor, ajutându-l să cunoască voia lui Dumnezeu spre se uni cu Dumnezeu. Când vorbea despre ceva din natură, din știință, din tehnică, sau din viața zilnică, nu-l interesau chestiunile acestea în sine, ci le folosea ca să trezească sufletele, să le ajute în chip parabolic să prindă sensul cel mai profund al vieții spre a fi "pescuți" de Dumnezeu.

Deoarece cuvântul lui se distingea prin cumpătate, promptitudine, umor firesc, putea spune mari adevăruri într-un mod simplu și vesel. "Eu fac însoțirea", - spunea el - înțelegând că precum soarele este absolut necesar ca să se deschidă florile, așa și o ușoară atingere pastorală ajută la deschiderea și vindecarea sufletului. Pastorație luminată, care adesea pregătea terenul sufletului ca să primească și asprimea cuvintelor lui referitoare la neclintirea adevărului evanghelic. În felul acesta, chiar și cel mai aspru cuvânt al său cădea ca o racoreală binefacătoare în inima celui alt, savărșind o lucrare spre rodire duhovnicească.

Materialul care s-a concentrat în acești douăzeci și opt de ani împreună cu epistolele pe care le-a trimis Sihastriei din Sfântul Munte s-a ordonat - după adormirea Staretului - pe teme, spre a fi mai ușor de folosit în viața zilnică a obștei. În paralel s-au clasificat și toate întâmplările referitoare la viața sa, chiar și experiențele dumnezeiești ce le-a trăit, la care se referea nu din dorința de a vorbi despre sine, ci oferindu-le ca milostenie duhovnicească. "Nu va spun acestea - ne zicea - ca să-mi puneți decorații, sau ca să-mi spuneți: 'Bravo', ci când spun ceva fie din război, fie din armată, sau orice as spune, chiar și o pildă în glumă, nu le spun la întâmplare; vreau să accentuez ceva, ca să prindeți sensul cel mai adânc. Niciodată nu spun lucruri nefolositoare". În felul acesta se făcea "donator duhovnicesc de sânge", ca să întărească credința anemică, să imboldească marimea de suflet și să cultive, ca un adevărat fiu nobil al lui Dumnezeu, nobletea duhovnicească spre a ne înrudi cu Dumnezeu. "Ma golesc, ma golesc, - ne spunea, - și ce va fi? Căci, ca să vă ajut, sunt nevoit să spun și lucruri despre mine. Fac cea mai mare risipă: risipa duhovnicească; oare cel puțin prinde teren? Vreau să vă spun

astfel ca orice intamplare pe care sunt nevoit s-o spun ca sa va ajut, de pilda cum m-a ajutat Purtarea de grija a lui Dumnezeu in cutare imprejurare, eu o pierd. Cel putin prinde teren ?".

Avand in vedere anii grei pe care ii strabatem, am hotarat sa dam publicitatii tot aceste material intr-un sir de tomuri incepand cu temele de interes mai larg. Multe sunt problemele zilnice, pe care insa de nu le abordam potrivit Evangheliei, consecintele vor fi dureroase, daca nu catastrofale, si pentru viata prezenta dar si pentru cea viitoare. Aceasta optiune a noastra a fost incurajata si de un gand pe care l-a avut Staretul in urma cu multi ani. Se gandea sa scrie "o carte ca sa-i inglobeze pe toti: mireni, monahi, clerici". Gandul acesta n-a apucat sa-l realizeze, caci tot timpul sau l-a pus la dispozitia sufletelor indurerate care ajungeau in fiecare zi la Coliba lui si carora se daruia in intregime, in ciuda slabelor lui puteri trupesti. "Noutatile mele - scria intr-o oarecare scrisoare a sa - sunt: multa lume, obosita, chinuita. Lumea se tot inmulteste cu problemele ei, dar rugati-va ca sa nu se imputineze puterile mele trupesti. Fac putina economie si cu mine, pentru ca trebuie sa pot intotdeauna. Pot, nu pot, trebuie sa pot!".

Precum am spus, Staretul raspundea de obicei la intrebari. De aceea in compunerea temelor care s-au facut din cuvintele lui in diferite imprejurari, s-a pastrat forma dialogala. In cadrul dialogurilor s-au introdus si extrase din epistolele pe care le-a trimis Sinastriei, sau teme din cartile ce le-a scris el insusi, precum si orice s-a potrivit tematic din epistolele ce ni le-au incredintat unii frati in Hristos, sau din insemnarile ce s-au facut dupa discutiile cu Staretul, astfel incat fiecare tema sa fie daruita in cea mai mare deplinatate posibila. S-a depus osteneala sa sa pastreze, dupa putinta, promptitudinea si harul cuvantului rostit de Batranul. Au ramas de asemenea si unele repetari, care accentueaza noimele si imboldesc inimile, si cateva din deselexclamari din decursul povestirilor ce ieseau din inima sa, ce vibra de o dragoste atat de mare fata de Dumnezeu si de om. Referirile la viata monahala sunt dese. Aceasta se intampla nu numai deoarece Staretul se adreseaza monahilor, dar si pentru ca voia ca "bucuria calugariei", care izvoraste din incredintarea vietii monahului lui Dumnezeu, sa o caute si fiecare mirean, ca sa se elibereze de lipsa de siguranta ce o da credinta in eul propriu si sa se bucure de Rai inca din aceasta viata.

Cartea "Cu durere si dragoste pentru omul contemporan" constitute primul volum al seriei "Cuvinte ale Cuviosului Paisie Aghioritul". Cuprinsul ei, spre a fi mai lesne de folosit, s-a impartit in patru unitati tematice. Fiecare unitate este impartita in capitole si fiecare capitol in parti mai mici avand titlurile potrivite. Sub insemnarile, care explica termeni din viata duhovniceasca si monahala, cunoscuti fratilor in Hristos care au un contact mai strans cu textele patristice, s-au facut mai ales spre a-i ajuta pe cititorii care nu sunt inca familiarizati cu o astfel de terminologie.

Deoarece Staretul, precum am spus, folosea adesea exemple din stiinta, din tehnica, etc., exista teama sa redam in transcrierea cuvantului sau oral oarecare expresii si termeni gresiti. De aceea am dat capitolele respective, inainte de a se publica, spre a fi citite de diferiti frati in Hristos de specialitate. Le multumim, caci avand ei o deosebita evlavie fata de Staretul au revazut aceste texte si au facut diferite interventii. Vom ramane recunoscatoare si pentru oricare alta indicatie. Sa nadajduim ca "risipa duhovniceasca" pe care Staretul a facut-o din multa sa dragoste, "va prinde radacina" in sufletele simple si binevoitoare ale cititorilor dornici sa se imbogateasca cu intelegiunea lui Dumnezeu "cea ascunsa de cei ințelepti si priceputi si descoperita pruncilor" (Lc. 10,21). Amin.

Duminica Tuturor Sfintilor - 14 iunie 1998

Stareta Sfintei Sihastrii

Monahia Filoteia

si surorile ei in Hristos.

Introducere din cuvintele Staretului

"Anii pe care ii strabatem sunt foarte grei si foarte primejdiosi, dar in cele din urma va birui Hristos".

Marea majoritate a lumii epocii noastre este instruita lumeste si alearga cu o viteza lumeasca mare. Dar fiindca ii lipseste frica de Dumnezeu - "inceputul intelegiunii este frica de Dumnezeu" (Ps. 110, 10), lipseste frana, si cu viteza, fara frana, sfarseste in prapastie. Oamenii au foarte multe probleme, si, cei mai multi, sunt foarte ametiti. Si-au pierdut orientarea. Incet- incet se indreapta spre a nu mai putea sa se controleze pe ei insisi. Daca cei ce vin in Sfantul Munte sunt atat de tare zapaciti, atat de incurcati, cu atata neliniste, ganditi-va: ceilalti care sunt departe de Dumnezeu, de Biserica, cum vor fi ?

Si vezi, in toate tarile, furtuna, ameteala mare. Sarmana lume - Dumnezeu sa se milostiveasca - fierbe ca oala minune. Si cei mai mari cum lucreaza! Bucataresc - gatesc, le arunca pe toate in oala minune si acum oala fluiera! Peste putin va sari supapa. Am spus unuia care avea o functie mare: "De ce nu luati aminte la unele lucruri ? Ce va fi ?". "Parinte, imi spune, mai intai raul era ca putina zapada; acum s-a facut un troian. Numai o minune poate ajuta". Dar in felul in care inteleg unii sa ajute intr-o situatie, fac mai mare troianul raului. In loc

sa ia unele masuri pentru invatamant, etc., fac mai rau. Nu cauta cum sa strice acest troian, ci il fac mai mare. Vezi, la inceput zapada este putina. Daca se rostogoleste la vale se face un bulgare. Bulgarele, adunand alta zapada, lemne, pietre, etc., incet-incet se face mai mare si mai mare, si in cele din urma se face un troian mare. Asa si raul: putin cate putin a devenit troian si se rostogoleste. Acum e nevoie de o bomba ca sa-l spargi.

- *Va nelinistiti, Parinte ?*

- Ah, mi s-a albit barba inainte de vreme. Ma doare de doua ori. O data ca prevad o situatie si strig ca sa prevenim un rau ce e pe cale sa se produca si o data pentru ca nu se da importanta - poate nu din dispret - si se face raul, iar abia dupa aceea vin ca sa ii ajut. Acum inteleg cat au suferit proorocii. Cei mai mari mucenici au fost proorocii. Mucenici mai mari decat toti mucenicii, cu toate ca n-au murit toti cu moarte muceniceasca. Pentru ca mucenicii sufereau pentru putin, in timp ce proorocii vedeau o situatie si sufereau mereu. Au strigat, au strigat, si ceilalti erau indiferenti. Iar cand a venit vremea si i-a ajuns mania lui Dumnezeu din pricina nepasarii lor, erau chinuiti si aceia (proorocii) impreuna cu ei. Cel putin atunci la atat ajungea mintea oamenilor: lasau pe Dumnezeu si se inchinau idolilor. Astazi, pe cat inteleg, exista o idolatrie mai mare. N-am constientizat ca diavolul a hotarat sa distruga fapturile lui Dumnezeu. Este hotarat sa lucreze astfel ca sa distruga lumea. A turbat, pentru ca a inceput sa intre in lume nelinistea cea buna. Este foarte salbaticit, pentru ca stie ca timpul lui e scurt (Apoc. 12,12). Acum face ca un criminal, care atunci cand il inconjoara, spune: "Nu mai am izbavire ! Ma vor prinde !" - si sparge tot. Sau ca militarii, care in vreme de razboi, atunci cand li se termina munitiile, scot sulita, sau sabia si se arunca (in lupta) orbeste, spunandu-si: "Si asa suntem pierduti; sa omoram cat putem mai multi". Lumea arde. Pricepeti asta ? Au cuprins-o multe ispite. O astfel de vapaie a aprins diavolul incat de s-ar aduna toti pompierii, n-o pot stinge. Vapaie duhovnicesca. N-a ramas nimic. Numai de rugaciune e nevoie, ca sa se milostiveasca Dumnezeu spre noi. Vezi, atunci cand se aprinde un foc mare nici pompierii nu mai pot face nimic, ci oamenii sunt nevoiti sa se intoarca la Dumnezeu si sa-L roage sa trimita o ploaie puternica, ca sa se stinga. Asa si pentru vapaia duhovniceasca pe care a aprins-o diavolul e nevoie numai de rugaciune ca Dumnezeu sa ajute.

Toata lumea se indreapta spre a ajunge un singur caz. O incurcatura generala. Nu poti spune: "Intr-o casa s-a stricat putin fereastră, sau altceva, sa o repar". Toata casa este in dezordine. S-a stricat tot satul. Situatia a scapat de sub control, numai de sus mai e nadejde, la ceea ce face Dumnezeu. Acum e vremea ca Dumnezeu sa lucreze cu surubelnita, cu mangaierea mainii Sale ca sa repare. Lumea are o rana care s-a ingalbenit si trebuie sparta, dar inca nu s-a copt bine. Se coace raul, ca atunci in Ierihon (Isus Navi 6,24) cand a fost gata pentru dezinfectie.

Ce fel de suferinta are lumea

Suferintele lumii sunt fara sfarsit. O descompunere generala, pe familii, si mici si mari. in fiecare zi inima mea mi se toaca. Cele mai multe case sunt pline de suparari, de neliniste, de stres. Numai in casele care traiesc dupa Dumnezeu oamenii sunt bine. In celelalte, divorturi, unii falimentari, altii bolnavi, unii accidentati, altii cu psiho-medicamente, cu droguri! Mai mult sau mai putin cu totii, sarmanii, au o durere. Mai ales acum, nu au de lucru; datorii de aici, suferinta de dincolo, ii trag bancile, ii scot din case, cu gramada si nu pentru o zi sau pentru doua. Sau daca un copil sau doi dintr-o astfel de familie sunt sanatosi, se imbolnăvesc din pricina acestei situatii. Multe familii de acestea daca ar avea lipsa de grija a monahilor, ar petrece cel mai bun Paste!

Cata nefericire exista in lume! Cand pe cineva il doare si se intereseaza de ceilalti si nu de sine, atunci el vede intreaga lume ca la radiografie, cu raze duhovnesti... De multe ori, atunci cand rostesc rugaciunea: "Doamne Iisuse" - vad copilasi mici, sarmanii, cum trec pe dinaintea mea mahniti si se roaga lui Dumnezeu. Mamele lor ii pun sa faca rugaciune, pentru ca au probleme, greutati in familie si cer ajutor de la Dumnezeu. Intorc butonul pe aceeasi frecventa, si astfel comunicam.

Asigurari si ... nesiguranta

Astazi lumea s-a umplut de asigurari si asigurari, dar, fiind departata de Hristos, simte cea mai mare nesiguranta. In nici o epoca nu a existat nesiguranta pe care o au oamenii contemporani. Si deoarece asigurarile omenesti nu-i pot ajuta, ei alearga acum sa intre in corabia Bisericii, ca sa simta siguranta duhovniceasca, caci vad cum corabia lumiasca s-a scufundat. Dar daca vad ca si in corabia Bisericii intra putina apa, ca si acolo au fost prinsi de duhul lumesc si nu exista Duhul Sfânt, atunci oamenii se deznadăduiesc, pentru ca nu mai au de ce sa se alipeasca.

Lumea sufera, se pierde si, din pacate, toti oamenii sunt nevoiti sa traiasca in acest iad al lumii. Cei mai multi simt o mare parasire, o nepasare - mai ales acum - din toate partile. Nu au de ce sa se tina. Se implineste zicala: "Cel ce se ineaca se agata si de un pai". Asta arata ca cel ce se ineaca vrea sa se prinda de ceva, ca sa se salveze. Vede corabia inecandu-se si merge sarmanul sa se prinda de catarg. Dar, desi vede corabia in primejdie sa se inee, nu se gandeste ca si catargul se va scufunda. Se prinde de catarg si se ineaca mai repede. Vreau sa spun

ca oamenii cauta sa se sprijine de ceva, sa se alipeasca de ceva. Si daca n-au credinta, ca sa se sprijine de dansa, daca nu se incred in Dumnezeu, incat sa se incredinteze complet pe ei insisi lui Dumnezeu se vor chinui. Mare problema este increderea in Dumnezeu.

Anii pe care ii strabatem sunt foarte grei si foarte primejdiosi, dar in cele din urma va birui Hristos. Vetii vedea ca vor cinsti Biserica. Numai noi sa fim corecti. Vor intelege ca altfel nu se face sat. Si politicienii au cam inteles ca daca cineva poate ajuta acum, in acest azil de nebuni, cum a devenit lumea, acestia sunt oamenii Bisericii. Sa nu vi se para ciudat. Politicienii nostri au ridicat mainile in sus. Unii au venit si la Coliba mea si mi-au spus: "Calugarii trebuie sa faca misiune, altfel nu se poate". Ani grei!. Daca ati sti in ce situatie ne aflam si ce ne asteapta!...

Ce fel de cautare exista

Pe vreme de iarna, intr-o zi au venit la mine vreo optzeci de oameni: de la studenti pana la regizori. Plangeau si intrebau daca pot studia Teologia. In lume situatia este iesita din comun. Toti cer ceva, fara ca cei mai multi sa stie ce cer. Unii cauta adevarul cu mandolina. Altii cauta pe Hristos cu muzica cea nebuna.

- *Parinte, cu adevarat, ce cauta lumea? Vin atatia oameni si stau in picioare asteptand ore intregi.*

- In ansamblul semnelor vremii este si acesta: ca lumea sa ceara ajutor si de la mine, ticalosul. Nu vad nimic bun in mine si ma mir ce gasesc oamenii de alearga la mine. Sunt dovleac cu coaja de pepene. In zilele noastre ei mananca dovleacul ca pe pepene pentru ca are coaja de pepene. Pornesc de la capatul lumii si nici nu sunt siguri: ma vor gasi, sau nu ma vor gasi. Mi-e scarba si de mine, dar si de lume ma doare. Unde am ajuns! Unde a ajuns lumea! Proorocul Isaia spune ca va veni vremea cand oamenii vor gasi pe unul ce are haina si-i vor spune: "Vino sa te facem imparat". (Is.5,6). Dumnezeu sa se milostiveasca de noi!

Cand citesc Psalmul 28 care este pentru cei ce se primejduiesc pe mare ^{*}, spun: "Dumnezeul meu, si pamantul, lumea toata, s-a facut mai rau ca marea deoarece ineaca lumea duhovniceste". Si cand vine lume deznadajduita, le citesc psalmii 95 si 56: "Dumnezeul izbandirilor, Domnul, Dumnezeul izbandirilor cu indrazneala a grait.

Inalta-te Cel ce judeci pamantul, rasplateste rasplatirea celor mandri... Pe poporul Tau, Doamne, l-au impilat si mostenirea Ta au asuprit-o... Dar Domnul mi-a fost mie scapare si Dumnezeul meu ajutorul nadejdii mele".

Vine mare mangaiere. Printr-o privire spre cer s-ar schimba lucrurile. Dar, vezi, astazi oamenii nu se gandesc la Dumnezeu. De aceea nu afli legatura, nu te poti intelege.

* Sf. Arsenic Capadocianul citea acest Psalm pentru cei ce se primejduiau pe mare.

Neincetat Il rog pe Dumnezeu sa arate oamenilor adevarati crestini, ca sa ajute lumea si pe cei buni sa-i tina multa vreme. Sa facem rugaciune ca Dumnezeu sa lumineze si sa iasa altii, oameni tineri, curati sa iasa macabei ^{**}, pentru ca cei de azi distrug lumea. Cei mai tineri pot sa nu aiba experienta, dar nu sunt falsi, vicleni. Sa rugam pe Dumnezeu sa lumineze nu numai pe oamenii din biserica, ci si pe cei ce guverneaza, sa aiba frica de Dumnezeu, ca sa poata spune ceva. Putin, un cuvânt luminat de ar spune, si iata, se schimba o situatie. Dar daca spun o neghiobie, pot ca intregul stat sa-l mototoleasca. O hotarare buna e o facere de bine pentru lume. O hotarare rea este catastrofa. Nu numai la nefericirea materiala de care sufera oamenii ma refer, ca flamanzesc; nefericirea duhovniceasca este mai mare. Rugaciunea va ajuta mult ca Hristos sa-i lumineze intrucatva. Hristos ia surubelnita, o rasucire mica, o miscare inapoi... e in regula, toate se regleaza. Cand Dumnezeu lumineaza pe unii oameni, atunci incet-incet raul se degradeaza singur. Pentru ca raul singur se distruge pe sine, nu il distruge Dumnezeu. In cele din urma lucrurile vor veni la starea lor. Vad ca multi care au functii inalte inteleg, ii doare si se straduiesc, si ma bucur in mod deosebit de aceasta.

** Supranumele "Macabeu" s-a dat lui Iuda, mai marelui rascoalei iudaice (166 i.H.), care a fost in timpul lui Antioh IV Epifanis, stapanitorul imparatiei Seleucizilor. Dupa cea mai probabila parere el ar insemna, "cel ce a pisat cu ciocanul pe vrajmasi". Acelasi epitet s-a dat in continuare si urmasilor lui Iuda. Macabeii s-au distins prin luptele lor pentru credinta stramoseasca si libertatea politica (Vezi Vechiul Testament 1, II si III Macabei).

In vremea noastra lipsesc pildele

- *Parinte, de ce Sfântul Chiril al Ierusalimului spune ca mucenicii vremurilor de pe urma vor fi "mai presus decat toti mucenicii" ^{*} ?*

- Pentru ca mai demult aveam oameni de talie mare. In vremea noastra lipsesc pildele - vorbesc in general de Biserica, si de monahism. Acum s-au inmultit cuvintele si cartile si s-au imputinat faptele. Doar ii admiram pe Sfintii atleti ai Bisericii noastre, fara sa intelegem cat s-au ostenit, pentru ca nu ne-am ostenit, ca sa putem intelege osteneala lor si sa-i iubim si sa ne silim cu marime de suflet ca sa-i imitam. Desigur, Bunul Dumnezeu

va avea in vedere vremea si conditiile in care traim si va cere potrivit lor. Dar daca ne-am nevoi putin, ne vom incununa mai mult decat cei de demult.

- Sf. Chiril al Ierusalimului, "Cateheze catre cei ce au sa se lumineze; 15, cap. 17, in Izv. Ortodoxiei, p.414,. ed. Inst. Biblic/ 1945, Buc.

Odinioara, cand exista duhul de nevointa si fiecare incerca sa imite pe celalalt, raul si nepasarea nu puteau sta. Il luau ceilalti taras. Imi aduc aminte ca, odata, in Tesalonic, asteptam la semafor sa trecem de pe un trotuar pe altul. La un moment dat am simtit ca un val ce ma impingea inspre inainte, pentru ca toti mergeau in acea directie. Cum am ridicat piciorul, am si inaintat. Adica vreau sa spun ca atunci cand toti merg intr-o parte, unul, desi nu ar vrea sa mearga, nu poate sa nu mearga, caci il duc ceilalti. Astazi, daca cineva vrea sa traiasca cinstit si duhovniceste, nu mai incapa in lume, ii vine greu. Si daca nu ia aminte, o ia la vale pe fagasul lumesc. Odinioara binele era mult, multa si virtutea, la fel si pildele, iar raul se ineca in multul bine si putina neoranduiala ce exista in lume sau in manastiri nu se va vedea si nici nu vatama. Acum ce este ? Exemplul rau este mult, si putinul bine care exista este dispretuit. Se fac adica cele dimpotriva: se ineca putinul bine in multul rau si astfel stapaneste raul.

Cand un om sau un colectiv de oameni au duh de nevointa, aceasta ajuta mult. Pentru ca, atunci cand unul sporeste duhovniceste, nu se foloseste numai pe sine, ci ajuta si pe cel care il vede. Iar unul care este caldicel, la fel face; influenteaza si pe ceilalti. Cand unul slabeste, slabeste si celalalt si in cele din urma nu ramane nimic. De aceea duhul de nevointa va ajuta mult in molesteala ce exista. La asta va trebui sa luam aminte bine, pentru ca oamenii contemporani au ajuns, din pacate, la un asemenea punct, incat fac si legi molesite si le impun si nevoitorilor sa le respecte. De aceea cei nevoitori nu numai ca nu trebuie sa fie influentati de duhul lumesc, ci nici sa nu se compare pe ei insisi cu cei lumesti si sa creada ca sunt sfinti, caci dupa aceea se vor molesi si vor deveni mai rai decat cei mai lumesti. In viata duhovniceasca nimeni sa nu puna pe cei lumesti ca prototipuri, ci pe sfinti. E bine sa iei o virtute si sa afli pe sfantul care a avut-o, sa cercetezi viata lui si atunci sa vezi ca n-ai facut nimic si vei merge inainte cu smerenie. Cei ce alearga in stadion nu privesc inapoi sa vada unde sunt ultimii, pentru ca daca vor face aceasta vor ramane ei ultimii. Cand incerc sa imit pe cei sportivi, constiinta se subtiaza. Dar cand privesc la cei dinapoi, ma indreptatesc pe sinemi si spun ca greselile mele nu sunt asa de mari in comparatie cu ale lor. Ma odihnesc la gandul ca exista si unul mai jos decat mine. Astfel imi inec constiinta, sau, in cel mai bun caz, sfarsesc in a avea o inima impietrita, nesimtitoare.

Coborasul lin este usor

- *Parinte, de ce in vreme ce facem atat de greu binele, alunecam atat de usor spre rau ?*

- Deoarece pentru bine trebuie mai intai sa ajute omul insusi, sa se nevoiasca, in timp ce la rau ajuta diavolul. Apoi, oamenii nu imita binele, nici nu au ganduri bune. De mult spun mirenilor urmatoarea pilda: "Sa spunem ca am o masina si zic in mintea mea: "Ce sa fac cu ea? Eu ma pot ajuta si cu vreun cunoscut de-al meu sau cu un taxi, la nevoie. Sa o dau cutaruia, care are multi copii, sa-i scoata putin afara, sa-i duca la vreo manastire sa se odihneasca si sa se foloseasca si ei, sarmanii". Daca procedez astfel, nimeni nu ma va imita in asta. Dar daca am o masina de aceeasi marca cu a ta, si o schimb si voi lua alta de o marca mai buna, veti vedea ca nici nu vei dormi toata noaptea ca sa afli un chip sa schimbi masina si sa iei una mai buna, la fel cu a mea, ca sa fii si tu satisfacut de masina ta. In cazul acesta vei spune: "Voi vinde, ma voi imprumuta, numai s-o schimb". In timp ce in cazul de mai inainte nimeni nu ma va imita, spunandu-si: "Eu ce sa fac cu masina mea? O voi da si eu" - ci poate sa spuna chiar ca sunt nesanatos.

Oamenii usor se influenteaza in rau. In timp ce in profunzime recunosc si primesc binele, totusi mai usor se influenteaza si sunt atrasi de rau, pentru ca acolo dicteaza aghiuta. Coborasul cel lin usor il afla oricine, pentru ca ispita nu are alt tipic, ci numai sa imbraceasca fapturile lui Dumnezeu pe panta cea dulce. Hristos procedeaza cu noblete. Iti spune: "Acesta e binele"; "daca vrea cineva sa vina dupa Mine" (Mt. 16,24). nu spune: "Vino la Mine cu sila". Diavolul are viclenie. Il imboldeste pe om dintr-o parte in alta, ca sa-l duca acolo unde vrea. Dumnezeu respecta libertatea omului, pentru ca El nu a creat robi, ci fii. Cu toate ca stia ca va urma caderea, nu i-a facut robi. A preferat sa vina, sa Se intrupeze, sa Se rastigneasca si sa-l castige in felul acesta pe om. Insa prin aceasta libertate pe care a dat-o Dumnezeu - cu toate ca diavolul poate face mult rau - s-a dat si un prilej pentru cernere. Se vede ce face fiecare cu inima sa; se vede curat cine are marime de suflet.

Dumnezeu nu ne paraseste

In situatia in care sunt oamenii astazi, fac orice le spune gandul. Unii iau hapuri (medicamente), altii iau droguri... Vreo doi-trei pornesc sa faca o noua religie. In comparatie cu aceasta, se intampla putine rele precum crime, nenorociri, etc. Dumnezeu ajuta. Mi-a venit unul la chilie si-mi spune: "Ai o chitara?". Ia hasis, au pofta

de vorba - nu te intreaba daca si tu ai pofta - vrea si o chitara. Altii s-au saturat de viata si vor sa se sinucida, sau sa faca vreun rau ca sa pricinuiasca galceava. Si nu ca le trec astea prin cap ca niste ganduri de hula si le alunga. Ci s-au saturat de viata si nu stiu ce sa faca. Mi-a spus unul: "Vreau sa scrie ziarele ca sunt erou". Unii se folosesc de unii ca acestia si isi fac treaba lor. Si totusi e bine, in comparatie cu ce se petrece, putine se intampla.

Binele e ca nu ne paraseste Dumnezeu. Bunul Dumnezeu pazeste cu amandoua mainile Sale lumea contemporana; mai demult o ocrotea numai cu una. Astazi, insa, in mijlocul atator primejdii in care traieste omul Dumnezeu il pazeste ca mama pe pruncutul ce incepe sa paseasca. Astazi mai mult decat odinioara ne ajuta Hristos, Maica Domnului, Sfintii, dar noi nu intelegem. Unde ar fi fost lumea daca El n-ar fi ajutat!... Cea mai mare parte a oamenilor ia medicamente si se creeaza niste situatii... Unul este beat, altul deznadajduit, altul ametit, iar altul nedormit de dureri. Vezi, toti acestia conduc masini, motociclete, fac munci periculoase, manuiesc utilaje primejdioase. Toti acestia sunt in stare sa conduca ? Putea sa fie mutilata atata lume. Cum ne pazeste Dumnezeu si noi nu pricepem !

Odinioara, mi-aduc aminte, parintii nostri mergeau la tarini si de multe ori ne lasau la vecina sa ne aiba de grija impreuna cu copiii ei. Dar atunci copiii erau echilibrati. Doar o privire ne arunca vecina si isi facea treburile ei, iar noi ne jucam linistiti. Asa si Hristos, Maica Domnului, Sfintii: mai demult, doar cu o privire supravegheau lumea. Astazi si Hristos si Maica Domnului si Sfintii pe unul il tin aici, pe altul dincolo, pentru ca oamenii nu sunt echilibrati. Acum e o situatie... Doamne fereste ! Ca o mama ce are doi-trei copii problematici: unul putin gura-casca, altul putin incrucisat, iar celalalt putin anapoda, si inca doi-trei ai vecinei de care sa ia aminte: unul sa nu se catare, altul sa nu se primejduiasca sa cada, altul sa nu ia cutitul sa-si taie gatul, celalalt sa nu mearga sa faca rau altuia, iar ea mereu sa-i pazeasca si supravegheze, si aceia sa nu priceapa nevointa ei. Tot astfel lumea nu pricepe ajutorul lui Dumnezeu. Cu atatea mijloace primejdioase ce exista azi, in cate feluri nu s-ar fi mutilat, de n-ar fi ajutat Dumnezeu. Dar avem de Tata pe Dumnezeu, mama pe Maica Domnului si frati pe sfinti si ingeri care ne pazesc.

Cat uraste diavolul neamul omenesc si cum vrea sa-I faca sa dispara ! Si noi uitam cu cine ne luptam. Daca ati sti de cate ori diavolul a infasurat pamantul cu coada sa ca sa-l distruga ! Insa nu-l lasa Dumnezeu, ii strica planurile. Raul pe care merge sa-l faca aghiuta, Dumnezeu il pune in valoare si din el scoate un mare bine. Diavolul ara acum, dar la urma Hristos va secera.

Si totdeauna vedem ca Bunul Dumnezeu in marile incercari nu lasa sa treaca mai mult de trei generatii, ca sa existe aluat inainte de robia babilonica (II Mac. 1, 19-22) israilitenii au aruncat intr-un put foc de la ultima jertfa ce au facut-o, pentru ca dupa aceea sa afle acelasi foc si sa-si inceapa iarasi jertfele lor. Si intr-adevar, dupa 70 de ani cand s-au intors, au aflat focul acela si au inceput jertfele. In orice perioada grea nu dispar toti. Dumnezeu pastreaza aluat pentru generatiile urmatoare. Comunistii au lucrat saptezeci si cinci de ani si au stapanit saptezeci si cinci de ani; iarasi trei generatii. Sionistii cati ani au de cand lucreaza, dar nici sapte ani nu vor stapani.

Vin ani grei

Dumnezeu ingaduie sa se faca acum o zguduitura puternica. Vin ani grei. Vom avea incercari mari... S-o luam in serios, sa traim duhovniceste. Imprejurarile ne silesc si ne vor sili sa lucram duhovniceste. Si e bine s-o facem asta cu bucurie si de bunavoie, iar nu din mahnire, de nevoie. Multi sfinti ar fi dorit sa traiasca in vremea noastra, ca sa se nevoiasca. Eu ma bucur ca unii ma ameninta ca ma vor curata, fiindca vorbesc si le stric planurile. Noaptea tarziu cand aud din chilie pe careva sarind gardul inima imi bate dulce. Dar cand striga: "A venit telegrama, sa faci rugaciune pentru cutare bolnav", imi spun: "Asta a fost s-a dus si prilejul asta!..." Nu pentru ca m-am ingreuiat de viata, ci ma bucur de moarte. Sa ne bucuram ca ni se da aceasta ocazie astazi. Are foarte mare plata.

In vechime cand se pornea vreun razboi, cu vitejie mergeau sa se lupte pentru apararea Patriei, a neamului lor. Astazi nu mai mergem sa ne aparam Patria, sau sa ne luptam ca sa nu ne arda barbarii casele, sau sa ne ia sora si s-o necinsteasca, nici nu mergem pentru vreun neam, sau pentru vreo ideologic. Acum mergem sau pentru Hristos sau pentru diavolul. Frontul este clar. In timpul ocupatiei germane deveneau erou daca nu salutai un german. Acum devii erou daca nu saluti pe diavolul. In tot cazul, vom vedea fapte infricosatoare. Se vor da lupte duhovnicesti. Sfintii se vor sfinti mai mult si spurcatii se vor spurca si mai rau (Apoc.22,11). Inuntrul meu simt o mangaiere. Este o furtuna si nevointa are valoare, pentru ca acum nu avem de vrajmas pe Ali-Pasa, sau pe Hitler, sau pe Musolini, ci pe diavolul. De aceea vom avea si plata cereasca.

Dumnezeu sa puna in valoare raul facandu-l bine, ca un Dumnezeu Bun. Amin.

CAP. I - Pacatul a devenit moda

PACATUL SI DIAVOLUL

- *Parinte, ati spus cuiva ca va fi razboi ? Asa am auzit. Este adevarat ?*

- Eu nu spun nimic si lumea spune ce vrea. Si de-as sti ceva, unde s-o spun ?

- *Parinte, ce lucru barbar este razboiul !*

- Daca oamenii n-ar avea aceasta ... "noblete" a pacatului, n-am fi ajuns la acest lucru barbar. Mai barbar lucru este catastrofa morala. Oamenii se deosebesc sufleteste si trupeste. Cineva imi spunea: "Se spune despre Atena ca este "jungla" dar nimeni nu pleaca de acolo ! Toti o numesc "jungla" si toti se aduna in "jungla". Cum au devenit oamenii ! Ca animalele ! Stiti ce fac animalele ? La inceput intra in grajd, se balega, urineaza... Dupa aceea balegarul incepe sa fermenteze. Cum incepe sa fermenteze, simt o caldura. Nu le lasa inima sa plece din grajd; le place. Asa si oamenii, vreau sa spun ca simt caldura pacatului si nu-i lasa inima sa plece, inteleg ca miroase urat, dar nu-i lasa inima sa plece din caldura aceea. Iata, de va intra acum unul in grajd, nu va putea suferi mirosul urat. Altul care e mereu in grajd nu e deranjat; s-a obisnuit.

- *Parinte, spun unii: "Oare numai astazi pacatuieste lumea ? In Roma, mai demult, ce era ? ..."*

- La urma urmei in Roma erau inchinatori la idoli. Si cele ce le spune Apostolul Pavel (Rom.1, 24-52) erau pentru inchinatorii la idoli care s-au botezat, dar aveau obisnuite rele. Sa nu luam drept pilda rabatul fiecarei epoci. Astazi pacatul l-au facut moda. Vezi, neam ortodox si cum suntem. Cu cat mai mult ceilalti. Si lucrul rau este ca oamenii de azi, cand pacatul a devenit moda, daca vad pe unul ca nu urmeaza curentul epocii, adica sa nu pacatuiasca, sa fie putin evlavios, il numesc intarziat, retrograd. Acesti oameni considera o jignire faptul de a nu pacatui, iar pacatul il considera progres. Asta este mai rau decat toate. Daca oamenii de azi, care traiesc in pacat, ar recunoaste cel putin asta, Dumnezeu i-ar milui. Insa ei indreptatesc cele nejustificabile si elogiaza pacatul. Asta este si cea mai mare hula impotriva Duhului Sfânt: pacatui sa il considere progres si morala sa o numeasca inapoiere. De aceea au mare plata, mare pret cei ce se nevoiesc in lume si isi pastreaza viata curata. Demult, daca unul era pervers, sau betiv, se rusina sa iasa in piata, pentru ca l-ar fi dispretuit. Una daca era putin ratacita, nu indraznea sa iasa afara. Si aceasta era intr-un fel o frana. Azi, daca este unul corect, daca de pilda o fata traieste cu evlavie, se spune: "Bre, undo traieste asta ?" Inainte, in general, daca mirenii faceau un pacat, sarmanii, isi simteau pacatosenia lor, isi plecau putin capsorul lor si nu ironizau pe unul ce traia duhovniceste, ci dimpotriva, il laudau. Acum nici vinovatie nu simt, nici respect nu exista. Le-au nivelat pe toate. Daca unul nu traieste lumeste, isi bat joc de el.

Constiinta mustra

In Franta, cu toate ca e stat avansat - nu e supradezvoltat - de curand (N.e.: acestea s-au spus in 1988) optzeci de mii au devenit musulmani. De ce ? Pentru ca au facut din pacat moda. Vezi bine ca erau muștrati si au vrut sa-si odihneasca constiinta. Si precum vechii elini, ca sa-si indreptateasca patimile lor, au aflat pe cei doisprezece zei, asa si acestia au cautat sa afle o religie care sa le justifice patimile lor, ca sa aiba odihna in problema asta. Mahomedanismul ii serveste intr-un anumit fel. Le ingaduie sa ia cate femei vor. Le fagaduieste in cealalta viata un munte de pilaf, un lac de iaurt, un rau de miere. Si orice pacate ar avea, daca ii spala cu apa calda cand mor, se curatesc. Merg la Alah curati. Ce altceva vor ? Toate la indemana. Dar francezii nu vor afla odihna. Vor sa-si odihneasca cugetul, dar nu se vor odihni, pentru ca patimile nu se justifica.

Orice ar face oamenii, si fara simtire de ar fi, tot nu vor afla odihna. Vor sa justifice cele ce nu se pot justifica, dar launtric se chinuiesc, se salbaticesc. De aceea cer distractii, alearga la muzica, se imbata, privesc la televizor. Adica casca gura, ca sa uite de ei insisi pentru ca sunt muștrati. Si cand dorm, crezi ca se odihnesc ? Exista constiinta, vezi bine. Prima Sfânta Scriptura pe care a dat-o Dumnezeu primilor creati este constiinta, si noi acum purtam fotocopia parintilor nostri. Oricat si-ar calca cineva constiinta sa, inlauntrul sau il mustra. De aceea se spune: "Cariul il mananca". Da, nu este lucru mai dulce, ca a-si avea cineva constiinta sa odihnita. Simte aripi inlauntrul sau; zboara.

Departarea de Dumnezeu este iad

Nu-mi aduc aminte sa fi trecut vreo zi fara mangaiere dumnezeiasca. Uneori, atunci cand oamenii sunt in concedii, ma simt rau, si astfel pot sa inteleg cat de rau pot trai cei mai multi oameni nemangaiati, pentru ca sunt departe de Dumnezeu. Cu cat se departeaza cineva de Dumnezeu, cu atat lucrurile se complica mai mult. Se poate ca cineva sa nu aiba nimic, dar daca il are pe Dumnezeu, nu doreste nimic. Asta e ! Iar daca le are pe toate, si nu Il are pe Dumnezeu, este chinuit inlauntrul sau. De aceea, fiecare pe cat poate, sa se apropie de Dumnezeu. Numai langa Dumnezeu afla omul bucuria cea adevarata si vesnica. Ne otravim viata atunci cand traim departe de dulcele Iisus. Cand omul, din om vechi devine om nou, fiu de imparat, se hraneste cu desfatarea dumnezeiasca, cu dulceata cereasca si simte veselia paradisiaca, simte adica intr-o masura bucuria raiului. De la bucuria cea mica paradisiaca, inainteaza, zilnic, catre cea mai mare si se intreaba daca exista ceva mai inalt in rai decat aceea pe care o traieste aici. Starea in care traieste este astfel, incat nu poate face nici o

lucrare. Genunchii i se tolesc ca lumanarile de acea dumnezeiasca fierbinteala si dulceata, inima lui salta si e gata sa sparga tatmadul*, ca sa plece, pentru ca pamantului si lucrurile pamantesti i se par lucruri zadarnice.

* Cuvant turcesc - perete subtire construit din lemne mai groase impletite cu sipci, ale caror spatii sunt umplute cu caramida, dupa care se tencuiau. Staretul se refera la piept.

La inceput omul avea comuniune cu Dumnezeu. Dupa aceea, insa, cand s-a departat de harul lui Dumnezeu, a fost ca unul care, dupa ce traise in palat, s-a aflat pentru totdeauna afara de el, pe care il vedea numai de departe si plangea. Precum copilul sufera cand se departeaza de mama lui, tot asa si omul sufera si se chinuiește cand se departeaza de Dumnezeu. Departarea omului de Dumnezeu este iad. Diavolul a izbutit sa indeparteze atat de mult pe oameni de Dumnezeu, incat au ajuns la punctul sa se inchine la statui si sa-si jertfeasca pe copiii lor acestor statui. Infricosator! Si unde gasesc diavolii atatia zei ? Zeul Hamos! *... Numai numele sa-l auzi si iti ajunge. Insa cel mai chinuit este diavolul, pentru ca este cel mai departat de Dumnezeu, de dragoste. Si cand pleaca dragostea, acolo ramane iadul. Potrivnica dragostei ce este ? Rautatea, rautatea care este una cu chinuirea.

* Zeul moabitenilor, care au fost urmasii lui Moab, cel mai mare dintre fiii lui Lot; vezi 3 Imp. 11,5; in elena exista un cuvnt asemanator care inseamna zapaceala.

Unul care este departat de Dumnezeu, primeste inraurirea diavoleasca. In timp ce acela care este aproape de Dumnezeu primeste harul dumnezeiesc. Cine are harul lui Dumnezeu, i se va da si altul. Iar cel ce are putin si dispretuieste, i se va lua si acesta (Lc. 19,26). Harul lui Dumnezeu lipseste de la oamenii contemporani, pentru ca prin pacat au murit izgonind si putinul pe care il aveau. Si cand pleaca harul Dumnezeiesc, se napustesc toti diavolii inlauntrul omului.

Potrivit cu indepartarea lor de la Dumnezeu oamenii simt mahnire si in aceasta viata, iar in cealalta vor trai mahnirea cea vesnica. Pentru ca inca din viata aceasta gusta oricine, intr-o oarecare masura, potrivit cu cat traieste el in legatura cu voia lui Dumnezeu, o parte din bucuria raiului. Sau vom trai o parte a bucuriei raiului de aici si vom merge si noi in rai, sau vom trai o parte a iadului si - Doamne ferește! - vom merge in iad. Raiul e una cu facerea de bine. Iadul e una cu facerea de rau. Face cineva o facere de bine, simte bucurie. Face cineva o strambatate, sufera. Cu cat face mai mult bine, cu atat se bucura mai mult. Cu cat face mai mult rau, cu atat mai multa suferinta aduce sufletului sau. Hotul simte bucurie ? Nu simte nicidecum bucurie. In timp ce acela ce face binele simte bucurie. Daca afla cineva ceva pe drum si-l tine spunandu-si ca e al lui, nu va avea odihna. Nu stie nici cui apartine, nici n-a nedreptatit pe cineva, nici nu-l fura (lucrul) si totusi nu afla odihna. Cu cat mai mult unul cand il fura. Chiar si cand cineva primeste, iarasi, nu simte bucuria ce-o simte atunci cand da. Cum sa simta bucurie cata vreme fura sau nedreptateste ? De aceea, vezi, oamenii facand nedreptate, ce fete au, cum se schimonosesc.

La ce stapan lucrezi de la acela vei lua si plata

Oamenii indepartati de Dumnezeu mereu sunt nemangaiati si de doua ori chinuiti. Cel ce nu crede in Dumnezeu si in viata viitoare, pe langa faptul ca ramane nemangaiat, isi osandeste si sufletul sau vesnic. La ce stapan lucrezi, de la acela vei lua si plata. Daca lucrezi la stapanul cel negru, iti face viata neagra inca de aici. Daca lucrezi pentru pacat, vei fi platit de diavolul. Daca lucrezi pentru virtute, vei fi platit de Hristos. Si cu cat vei lucra mai mult pentru Hristos, cu atat vei straluci mai mult si te vei veseli. Dar noi spunem: "E timp pierdut sa lucram pentru Hristos !". Insa aceasta este infricosator ! Sa nu recunoastem jertfa lui Hristos pentru om ! Hristos S-a rastignit ca sa ne elibereze de pacat, ca sa innoiasca tot neamul omenesc. Ce a facut Hristos pentru noi ? Si ce facem noi pentru Hristos ?

Lumea vrea sa pacatuiasca si Il vrea si pe Dumnezeu Bun. El sa ne ierte si noi sa pacatuim. Noi adica sa facem orice vrem si Acela sa ne ierte. Sa ne ierte mereu si noi... vioara noastra. Oamenii nu cred, de aceea dau navala la pacat. Tot raul de acolo incepe, de la necredinta. Nu cred in cealalta viata, prin urmare nu iau in considerare nimic. nedreptatesc, isi parasesc copiii... Se fac lucruri... pacate grele. Nici Sfintii Parinti n-au prevazut in Sfintele Canoane astfel de pacate - precum a spus Dumnezeu despre Sodoma si Gomora: "nu cred sa se faca astfel de pacate; sa merg sa vad ?" (Fac. 18, 21).

Daca oamenii nu se vor pocai, daca nu se vor intoarce la Dumnezeu isi vor pierde viata cea vesnica. Omul trebuie ajutat sa priceapa sensul profund al vietii, sa-si revina, sa simta mangaierea Dumnezeiasca. Scopul omului este si sa urce duhovniceste, nu numai sa nu pacatuiasca.

CAP. II - In zilele noastre diavolul secera

Prin pacat dam drepturi ispitei

Multa demonizare exista astazi in lume. Diavolul secera, deoarece oamenii contemporani i-au dat multe drepturi si primesc infricosatoare inrauriri diavolesti. Spunea cineva foarte bine: "Oarecand diavolul se ocupa de oameni; acum nu se mai ocupa ! I-a pus pe drumul lui si le spune: "Calatorie buna !" - si oamenii calatoresc". Este cumplit ! Vedeti, diavolii in latimea Gadarenilor (Vezi Luca 8,26-55) au cerut voie de la Hristos ca sa intre in porci; si asta pentru ca porcii n-au dat prilej diavolului si el nu avea dreptul sa intre in ei. Hristos a ingaduit sa intre, ca sa fie pedepsiti israelitii, deoarece li se interzisese sa manance carne de porc.

- *Parinte, sunt unii care spun ca nu exista diavol.*

- Da, si mie mi-a spus cineva: "Sa scoti din traducerea franceza a cartii: "Sfantul Arsenie Capadocianul", cele ce se refera la cei indraciti, pentru ca europenii nu le vor intelege. Nu cred ca exista diavol". Vezi, pe toate le explica prin psihologie. Daca acesti demonizati ai Evangheliei ar fi mers la psihiatri, i-ar fi supus la socuri electrice. Hristos a luat de la diavol dreptul de a face rau. Numai daca omul ii da dreptul, poate sa faca rau. Cand cineva nu are legatura cu Tainele Bisericii, da loc ispitei si primeste o inraurire diavoleasca.

- *Parinte, cum ii mai poate da cineva loc si in alt fel ?*

- Logica *, vorbirea impotriva, invidia, voia proprie, neascultarea, obraznicia sunt insusirile diavolului. Potrivit cu masura in care omul are acestea, primeste si influenta din afara... Insa atunci cand sufletul se va curati salasluieste in om Sfantul Duh si se umple de har. In timp ce atunci cand se va intina cu pacate de moarte, salasluieste in el duhul cel necurat. Iar atunci cand este intinat de moartea pacatului sufletul se afla sub inraurirea duhului viclean.

In epoca noastra, din pacate, oamenii nu vor sa-si taie patimile lor, voia lor, nu primesc sfaturi. Pe langa asta vorbesc cu obraznicie si alunga harul lui Dumnezeu. Si dupa aceasta oriunde ar sta omul, nu poate spori deoarece primeste inrauriri diavolesti. Este in afara de sine, pentru ca din afara comanda diavolul. Nu este inlauntru in chip vadit - fereasca Dumnezeu - dar si dinafara chiar ii poate comanda.

Omul, cand este parasit de har, se face mai rau ca diavolul. Pentru ca unele lucruri diavolul nu le face, ci numai pune pe oameni sa le faca. De pilda nu face crime, ci pune pe om sa le faca. Asa se demonizeaza oamenii dupa aceea.

* Batranul intelege aici gandul rationalist, care se opune cu trufie celui duhovnicesc.

Marturisirea taie drepturile diavolului

Cel putin sa mearga oamenii la un duhovnic sa se marturiseasca, spre a se indeparta inraurirea diavoleasca de la ei, ca sa poata gandi putin. Acum nu pot nici macar gandi din pricina influentei diavolesti. Pocainta, marturisirea taie drepturile diavolului. Cu putin timp mai inainte *a venit in Sfantul Munte un vrajitor si a ingradit in tarusi si plasa o portiune de teren aproape de Coliba mea. Daca trecea pe acolo unul nemarturisit, pateva ceva rau. Nu stia de unde-i vine. Cum le-am vazut, am facut cruce si am trecut prin mijloc; le-am destramat. Dupa aceea vrajitorul a venit la Coliba, mi-a spus toate planurile lui si si-a ars cartile. Asupra unuia ce este credincios, merge la biserica, se marturiseste, se impartaseste, diavolul nu are nici o putere, nici o stapanire. Face numai putin "ham-ham", ca un caine ce nu are dinti. Insa asupra unuia ce nu e credincios si ii da drepturi, are mare stapanire. Il poate omori; are dinti si il sfasie. Potrivit cu drepturile ce i le da un suflet, este si stapanirea diavolului asupra lui.

Chiar si cand moare cineva si este pregatit urcarea sufletului la cer este ca alergarea unui tren dupa care alearga unii caini latrand "ham-ham", iar altii latra inaintea lui, calcand chiar cate unul. Dar daca nu este pregatit, este ca si cum s-ar afla intr-un tren care nu poate alerga cu viteza, deoarece ii sunt stricate rotile, ii sunt deschise usile, iar cainii intra inlauntru si chiar musca pe vreunii.

Cand diavolul a dobandit drepturi mari asupra omului si-l stapaneste, atunci trebuie sa se gaseasca mijlocul ca sa-i taie drepturile. Altfel, oricata rugaciune ar fac ceilalti, diavolul nu pleaca. il secatuiesc pe om. Preotii citesc exorcisme, si in cele din urma plateste tot omul, caci este chinuit mai mult de diavol. Trebuie sa se pocaiasca omul, sa se marturiseasca, sa taie drepturile ce le-a dat, si dupa aceea va pleca diavolul; altfel se va chinui. O zi, doua zile, saptamani, luni, ani, i se citesc exorcisme, dar diavolul nu pleaca, pentru ca i s-au dat drepturi.

*Aceasta s-a spus in iunie 1985. Batranul locuia atunci la chilia Panaguda.

Diavolul nu se apropie de faptura curata a lui Dumnezeu

- *Parinte, cum se face ca sunt stapanit de patimi ?*

- Omul, daca da drepturi ispitei, este stapanit de patimi. Ceea ce vrea Dumnezeu, lucru care este si spre folosul tau, este sa arunci in mutra diavolului toate patimile. Adica sa intorci impotriva lui mania, invidia, etc. Sau, cel mai bine, vinde-ti patimile lui aghiuta si cu banii pe care ii iei de la el, cumpara-ti pietre, ca sa le arunci in el, ca sa nu se apropie de tine. De obicei noi oamenii dam prilejuri, fie din neatentie, fie cu gandurile de mandrie, si ingaduim diavolului sa ne faca rau. Chiar si un gand sau un cuvint il poate exploata aghiuta. Imi aduc aminte,

era o familie foarte armonioasa. Odata barbatul a inceput sa spuna femeii: "O sa ma despart de tine". Dar si femeia spunea la fel barbatului ei. Spuneau asta in gluma. Dar ispita a exploatat aceasta si a creat o mica situatie intre ei, si erau gata sa se desparta, negandindu-se nici la copii, nici la nimic altceva. Din fericire au aflat un duhovnic si le-a vorbit: "Pentru prostia asta sa va despartiti ?" - le-a spus el. Si astfel si-au venit in sine. Daca un om o ia razna de la poruncile lui Dumnezeu, il lupta dupa aceea patimile. Si daca lasa cineva sa-l razboiasca patimile, nu mai e nevoie de diavol ca sa-l razboiasca. Si diavolii au "specializare". Lovesc pe om tac-tac, asa fel ca sa-i afle suferinta, neputinta, si sa-l razboiasca. E nevoie de atentie, ca sa inchidem usile si ferestrele - simturile - sa nu lasam fisuri ispitei si sa intre vrajmasul pe acolo unde sunt punctele slabe. Daca lasi chiar si o crapatura deschisa, poate intra si iti va face pagube. Diavolul intra in om, cand exista noroi in inima sa, nu se apropie de faptura curata a lui Dumnezeu. Daca se va curati inima de noroi, vrajmasul fuge si vine iarasi Hristos. Ca si mistretul, care cand nu afla noroi, gita si pleaca. La fel si diavolul nu se apropie de inima ce nu are mocirla. Ce treaba are in inima curata si smerita ? Daca vedem insa casa noastra - inima noastra - ca este casa veche si vrajmasul locuieste in ea, trebuie indata s-o daramam, ca sa fuga si chiriasul nostru cel rau, adica aghiuta. Pentru ca atunci cand pacatul se invecbeste in om, diavolul, fireste, dobandeste mai multe drepturi.

- Parinte, atunci cand un om a dat drepturi ispitei adica a trait cu nepasare, si vrea sa puna o randuiala in cele ale lui, sa inceapa sa traiasca cu atentie, il razboieste aghiuta ?

- Atunci cand se intoarce unul ca acesta, ia putere de la Dumnezeu, iluminare si mangaiere dumnezeiasca spre a pune inceput. Dar de cum incepe nevointa, vrajmasul ii aduce razboi puternic. Atunci e nevoie de putina ravna. Altfel, cum se vor dezradacina patimile ? Cum se va face dezbracarea de omul cel vechi ? Cum va pleca mandria ? Astfel pricepe omul ca singur nu poate face nimic, si cere cu smerenie mila lui Dumnezeu si vine smerenia. La fel se intampla si atunci cand cineva vrea sa taie un obicei rau, de pilda, tigara, drogurile. La inceput simte o bucurie si le arunca. Apoi vede pe ceilalti - de pilda - cum fumeaza, si are razboi puternic. Daca il biruieste, intoarce spatele vrajmasului fara greutate. Trebuie sa ne nevoim putin. Aghiuta isi face treaba lui. Noi sa nu ne facem treaba noastra ?

Sa nu incepem discutii cu aghiuta

Toti avem patimi mostenite, dar acestea nu ne vatama. Esta ca si cum unul se naste, de pilda, cu o alunita pe fata. Asta ii pricinuieste si frumuseti; dar daca cineva o zadaraste, ii poate pricinui si cancer. Sa nu lasam pe diavol sa ne zadareasca patimile. Daca il vom lasa sa ne zadareasca slabiciunea noastra, ne va pricinui "cancer". Trebuie sa avem noblete duhovniceasca, sa dispretuim pe diavolul si toate telegramele lui viclene - gandurile - si sa nu incepem a discuta cu el. Toti judecatorii de s-ar aduna nu vor putea sta impotriva unui diavolas mic. Ca sa taiem legaturile cu diavolul si sa evitam ispitele ajuta mult sa taiem discutiile cu el. Ni se intampla ceva ? Ne-au nedreptatit ? Ne-au scarbit ? Sa cercetam daca am gresit. Daca n-am gresit, avem plata. Nu mai e nevoie de continuare. Cine continua sa discute cu aghiuta, acesta ii brodeaza dantela (*Nota: Adica aghiuta ii da omului o lucrare fina de mana. Ii baga ganduri ca se se ocupe numai cu ele si sa fie tulburat, incat sa nu poata lucra duhovniceste , si astfel il slabeste.*) si il rascoleste. Il face sa le cerceteze cu dreptul lui aghiuta si il salbaticeste. Imi aduc aminte ca atunci cand au plecat italienii, au lasat in corturile lor gramezi de grenade, iar praful de pusca era coline intregi. Oamenii au mers si au luat corturile. Copiii se jucau cu grenadele si cati, saracii de ei au murit. Sa sejoace cu grenadele ! Asadar sa ne jucam cu diavolul ?

Diavolul este slab

- Parinte, imi spune gandul ca diavolul, mai ales in zilele noastre, are multa putere.

- Diavolul are rautate si ura, nu putere. Dragostea lui Dumnezeu este Atotputernica. Satana incearca sa para atotputernic, dar nu reuseste. Pare puternic, dar este cu desavarsire slab. Multe planuri ale sale de distrugere se strica inainte de a incepe sa se realizeze. Ar lasa vreodata un tata foarte bun niste haimanale sa-i bata copiii ?

- Parinte, ma tem de diavoli.

- De ce sa te temi ? Diavolii nu au nici o putere. Hristos este Atotputernic. Ispita este putreda. Nu porti cruce ? Armele diavolului sunt slabe. Hristosul nostru ne-a inarmat cu Crucea Sa. Numai cand lasam armele cele duhovnicesti, atunci vrajmasul are putere. Un preot ortodox a aratat o cruciulita mica unui vrajitor si a facut sa se cutremure diavolul pe care acela il chemase cu vrajile lui.

- De ce se teme atat de mult de Cruce ?

- Pentru ca atunci cand Hristos a primit scuiparile, palmuielile si loviturile, a zdrobit imparatia si stapanirea diavolului. In ce chip a biruit Hristos ! "Cu trestia a zdrobit stapanirea diavolului", spune un oarecare Sfant. Adica atunci cand I-au dat ultima lovitura cu trestia peste cap, atunci a zdrobit stapanirea diavolului. Adica rabdarea este apararea duhovniceasca si smerenia, arma cea mai puternica impotriva diavolului. Cel mai mare balsam a Jertfei de pe Cruce a lui Hristos este faptul ca a zdrobit pe diavolul. Dupa Rastignirea lui Hristos,

diavolul este ca sarpele caruia i s-a luat otrava, sau ca si cainele caruia i s-au scos dintii. S-a luat otrava de la sarpe, s-au scos dintii de la caini, diavolii sunt acum dezarmati, iar noi inarmati cu Crucea. Nimic, nimic nu pot face diavolii fapturii lui Dumnezeu, daca nu le dam noi drepturi. Fac numai galagie; nu au stapanire.

Odata, pe cand eram la Chilia Sfintei Cruci, am petrecut o priveghere foarte frumoasa, cad noaptea s-au adunati multi diavoli in podul chiliei. La inceput loveau puternic, ca si cu niste baroase, apoi faceau zgomot, ca si cum ar rostogoli cioate mari, trunchiuri de copaci. Am facut semnul Crucii pe tavan si am cantat: "Crucii Tale ne inchinam, Stapane..." (Nota: *"Crucii Tale ne inchinam Stapane si Sfanta Invierea Ta o laudam si o slavim". Tropar al praznicului Cinstitei Cruci.*) Cum terminam, incepeau iarasi cioatele. "Acum - mi-am spus - vom face doua strani. Una voi cu cioatele de sus si una eu de jos". Cand incepeam eu, se opreau aceia. Odata cantam: "Crucii Tale ne inchinam...", apoi: "Doamne arma asupra diavolului Crucea Ta o ai dat noua..." (Nota: *Stihira Invierii de la laudele glasului 8*). Am petrecut cea mai placuta noapte cu psalmodie si, cand ma opream putin continuau aceia cu recreerea. De fiecare data prezentau o alta cantare.

- *Cand ati cantat prima oara n-au plecat ?*

- Nu. Cum terminam eu, incepeau aceia. Da, trebuia sa scoatem o priveghere la amandoua stranile. A fost o priveghere frumoasa. Am cantat cu sete. Am petrecut zile placute ...

- *Parinte, cum e diavolul ?*

- Stii ce "frumos" este ? Ceva deosebit. Numai sa-l vezi. O, cum nu ingaduie dragostea lui Dumnezeu ca omul sa-l vada pe diavol ! Cei mai multi ar fi murit de frica. Gandeste-te, daca l-ar vedea cum actioneaza, daca i-ar vedea ... chipul lui cel "dulce" Dar unii ar fi avut o buna distractie. Stii ce distractie ? Cum ii spune ? Cinema ? ... Dar ca sa vada cineva un astfel de film, trebuie sa plateasca mult ... si nu stiu daca l-ar putea vedea !

- *Are coarne, coada ?*

- Da, toate accesoriile !!!

- *Parinte, diavolii s-au facut atat de urati atunci cand au cazut si din ingeri au devenit diavoli ?*

- Ei desigur ! Si acum sunt ca loviti de trasnet. Daca un trasnet cade si loveste un copac, copacul nu se va face indata un bustean negru ? Asa sunt si ei, ca loviti de trasnet. Intr-o vreme ii spuneam lui aghiuta: "Vino sa te vad, ca sa nu cad in mainile tale ! Acum numai cat te vad, imi dau seama cat de rau esti. Dar daca as cadea in mainile tale, cat rau mi-ai face !"

Diavolul este prost

- *Parinte, aghiuta stie ce avem in inima noastra ?*

- Asta ar mai lipsi, sa stie si inimile ! Numai Dumnezeu este cunoscator de inimi si numai oamenilor lui Dumnezeu le descopera uneori Dumnezeu - pentru binele nostru - ce avem in inimile noastre. Aghiuta stie vicleniile si rautatile ce le sadeste in madularele omului; nu stie gandurile noastre cele bune. Numai din experienta pricepe unele lucruri, dar si in acestea de cele mai multe ori greseste. Si daca Dumnezeu n-ar ingadui sa le priceapa nici pe acestea, mereu ar gresi in toate, deoarece diavolul este intunecat; vizibilitate zero !!! Nu stie de pilda, un gand bun de al nostru. Daca am vreun gand rau, pe acela il stie pentru ca el insusi il sadeste. Daca eu vreau sa merg sa fac o fapta buna undeva, sa mantuiesc un om, diavolul nu stie asta. Cand insa acela ii insufla cuiva un gand si-i spune: "Du-te si mantuieste pe cutare om !" - si il va broda in acelasi timp si cu mandrie, atunci stie gandul acesta. Prin faptul ca omul primeste mandria, da cale libera ispitei. Lucrurile sunt foarte fine. Va aduceti aminte de intamplarea cu Avva Macarie ? (Nota: *Vezi Pateric, Avva Macarie, 3, pp. 130-131, Alba Iulia, 1990*) Odata l-a intalnit pe diavolul ce se intorcea din pustia cea mai apropiata, unde a fost ca sa ispiteasca pe frati; acela i-a spus: Toti fratii s-au salvat impotriva mea, afara numai de unul care e prietenul meu si ma asculta si cand ma vede se invarte ca un titirez". "Cine e fratele acela ?" - l-a intrebat avva Macarie. "Teopempt se numeste", i-a raspuns acela. Merge Cuviosul si-l afla pe fratele. A reusit sa-l faca sa-i descopere gandurile lui si l-a ajutat. Cand l-a reintalnit pe diavol l-a intrebat despre frati, iar acela i-a raspuns: "Toti sunt foarte salvatici impotriva mea. Si ceea ce e mai rau e ca si cel ce imi era prieten, nu stiu cum s-a facut de s-a schimbat acum si este si mai salvatic decat toti !". N-a stiut ca a mers avva Macarie si l-a adus pe fratele la prochimen, pentru ca avva Macarie a lucrat cu smerenie, din dragoste, si nu a avut diavolul parte la gandul lui. Daca avva Macarie s-ar fi mandrit, ar fi alungat harul lui Dumnezeu si diavolul ar fi avut dreptul lui. Atunci ar fi stiut asta, pentru ca el i-ar fi brodat mandria.

- *Daca omul ar spune un gand bun de al sau undeva, diavolul l-ar putea asculta si sa-l ispiteasca dupa aceea ?*

- Cum sa-l auda daca acela nu are "diavol" ? Daca insa l-ar spune ca sa se mandreasca, ar intra ispita la mijloc. Adica daca exista o predispozitie catre mandrie si cineva spune cu mandrie: "Voi merge sa-l mantuiesc pe acesta", diavolul intra la mijloc si atunci stie gandul nostru. Insa daca actioneaza smerit, din dragoste, nu il stie. E nevoie de atentie. Lucrurile sunt foarte subtiri. De aceea Parintii spun ca viata duhovniceasca este "stiinta stiintelor".

- Dar cum se intampla, Parinte, ca un vrajitor sa spuna despre trei fete ca una se va realiza, alta nu va reusi si cealalta va ramane nemaritata si sa se intample asa ?

- Diavolul are experienta. Cum de pilda un arhitect cand vede o casa ce se primejduieste sa cada, este in stare sa spuna cat va mai tine, astfel si acesta vede pe cineva cum merge si cu experienta ce o are, spune cum va sfarsi. Diavolul nu este destept; este foarte prost. El este numai o incurcatura; nu-i dai de capat. Face si lucruri inteligente si prostii. Tertipurile lui sunt grosolane. Dumnezeu a iconomisit asa, ca sa-l pricepem. Trebuie sa fie foarte intunecat cineva de mandrie, ca sa nu-l priceapa. Cand avem smerenie, putem pricepe cursele diavolului deoarece prin smerenie omul se lumineaza si se inrudeste cu Dumnezeu. Smerenia este aceea care il secatuieste pe diavol.

De ce ingaduie Dumnezeu diavolului sa ne ispiteasca

- Parinte, pentru ce Dumnezeu ingaduie diavolului sa ne ispiteasca ?

- Ca sa isi aleaga Fiii Sai. "Fa diavole, orice vrei", ii spune Dumnezeu, pentru ca orice ar face, in cele din urma isi va zdrobi mutra sa de piatra cea din capul unghiului, care este Hristos. Daca credem ca Hristos este piatra cea din capul unghiului, atunci nimic nu ne va infricoasa.

Dumnezeu nu ingaduie o incercare, daca nu va iesi ceva bun. Cand Dumnezeu vede ca din ea va rezulta un bine mai mare, lasa pe diavol sa isi faca treaba sa. Ati vazut ce a facut Irod ? A omorat 14.000 de prunci, dar a facut 14.000 de mucenici ingeri. Unde ai vazut tu mucenici ingeri ? Diavolul si-a dat peste mutra ! Diocletian s-a facut impreuna lucratorul diavolului chinuind pe crestini cu asprime, dar fara sa vrea, a facut bine Bisericii lui Hristos, pentru ca a imbogatit-o cu Sfinti. Credea ca va face sa dispara toti crestinii, dar n-a facut nimic. A lasat o multime de Sfinte Moaste ca sa ne inchinam la ele si a imbogatit Biserica lui Hristos.

Dumnezeu putea sa-l desfiinteze pe diavol; doar este Dumnezeu. Daca ar vrea si acum l-ar aduna ghem in iad, dar il lasa spre binele nostru. Il va lasa sa chinuiasca faptura lui Dumnezeu ? L-a lasat, insa numai pana la un punct si pana la o vreme, ca sa ne ajute prin rautatea lui; sa ne ispiteasca si astfel sa alergam la El. Numai daca vede de mai inainte ca va iesi un bine, ii este ingaduit lui aghiuta sa ne ispiteasca. Daca nu iese binele, nu i se ingaduie. Toate le ingaduie Dumnezeu pentru binele nostru. Aceasta sa credem. Dumnezeu lasa pe diavolul sa-l lupte pe om. Fara lupta nu se face sat. Daca nu ne-ar ispiti diavolul, am crede, poate, ca deja suntem si sfinti. Asadar Dumnezeu ingaduie diavolului sa ne loveasca cu rautate, pentru ca prin lovitura ce ne-o da, alunga tot praful de pe noi si ne scutura sufletul nostru cel prafuit. Sau il lasa sa se repeada sa ne muste, ca sa scapam la El. Dumnezeu ne cheama mereu, dar noi, de obicei, ne indepartam de Dumnezeu, si numai daca se iverse vreo primejdie alergam la El. Cand omul se va uni cu Dumnezeu nu mai exista loc sa mai intre cel viclean, dar nici nu mai exista motiv ca Dumnezeu sa ingaduie celui viclean sa-l ispiteasca, ca sa fie nevoit omul sa scape la Dumnezeu. In tot cazul, oricum ar fi, cel viclean ne face bine; ne ajuta sa ne sfintim. De aceea si Dumnezeu il ingaduie.

Dumnezeu a lasat liberi nu numai pe oameni, ci si pe diavoli, pentru ca nu pot vatama sufletul omului. Numai daca vrea sufletul omul insusi ca sa-si vatame sufletul sau. Dimpotriva, ei pricinuiesc plata fara sa vrea sufletelor noastre, atunci cand ne fac rau in viata prin oameni rai ori neatenti. De ce oare spune acel avva: "Ridica ispitele si nu se va mantui nimeni" ? (*Pateric, Avva Evgarie, 5, p71*). Pentru ca ispitele ajuta foarte mult. Nu pentru ca diavolul poate face vreodata binele - fiind el rau - ci Bunul Dumnezeu impiedica piatra ce ne-o arunca ca ne sparga capul, si ne-o da intr-o mana, iar in cealalta ne da migdale, ca sa le spargem si sa le mancam. Adica Dumnezeu ingaduie ispitele nu pentru ca diavolul sa ne tiranizeze, ci in felul asta sa dam "examene" pentru cealalta viata si sa nu avem pretentii nesabuite la a Doua Venire. Trebuie sa intelegem bine ca ne razboim - si avem sa ne razboim cata vreme ne vom afla in viata aceasta - cu insusi diavolul. Cata vreme traieste omul, are multa treaba de facut pentru imbunatatirea sufletului lui si are dreptul sa dea examene duhovnicesti. Daca moare si nu trece, cade. Reexaminare nu exista.

Diavolul nu vrea sa se pocaiasca

Bunul Dumnezeu i-a facut pe ingeri. Insa unii dintre ingeri, din mandria lor, au cazut si s-au facut diavoli. Bunul Dumnezeu a plasmuit pe om, creatura desavarsita, ca sa completeze ceata cea cazuta a ingerilor. De aceea diavolul invidiaza mult faptura lui Dumnezeu, pe om. Diavolii striga: "Noi am gresit odata si ne tiranizezi, si acestia care gresesc de multe ori, ii ierti". Da, dar oamenii se pocaiesc. Acestia, desi erau ingeri, au ajuns diavoli, si in loc sa se pocaiasca, se fac mai vicleni si mai rai si s-au pus cu manie sa distruga faptele lui Dumnezeu. Luceafarul era din cea mai luminoasa ceata. Dar in cele din urma ... Din mandrie diavolii s-au indepartat de Dumnezeu cu mii de ani mai inainte si continua sa se departeze din mandrie si sa ramana nepocaiti. Un "Doamne miluieste" daca ar spune, Dumnezeu ar face ceva si pentru ei. Sa spuna un "am gresit"; dar nu spun "am gresit". Daca diavolul ar fi spus "am gresit", ar fi devenit din nou inger. Dragostea lui

Dumnezeu nu are margini. Insa diavolul are vointa intepenita, invidie, egoism, nu vrea sa se plece, nu vrea sa se mantuiasca. Infricosator lucru! Si aceasta desi au fost ingeri!

- *Parinte, diavolul isi aduce aminte de starea lui de mai inainte ?*

- Daca isi aduce aminte, spui ? El este foc si urgie, pentru ca nu vrea sa se faca alti ingeri care sa-i inlocuiasca. Si cu cat inainteaza se face mai rau. Sporeste in rautate si invidie.

O, daca ar simti cineva ticalosia diavolului, ar plange zi si noapte. Aici, cand un om bun vede pe cineva ca se schimba, se face criminal, oare cat se mahneste ? Cu cat mai mult vazand nu un om, ci un inger ! Odata pe un monah* l-a durut mult de diavoli si, rugandu-se in genunchi cu capul la pamant, spunea: "Tu esti Dumnezeu si daca vrei, poti afla un chip ca sa se mantuiasca si acesti diavoli nefericiti, care, mai intai avand o slava atat de mare, acum au toata rautatea si dracia lumii si daca nu ne-ai pazi, ne-ar fi distrus pe toti oamenii". Deci in timp ce zicea aceste cuvinte, rugandu-se cu durere, vede un cap de caine alaturi de el ce ii scotea limba si-si batea joc de el. Se vede ca Dumnezeu a ingaduit asta, ca sa-l instiinteze pe monah ca El este gata sa-i primeasca, numai sa se pocaiasca, dar ei nu vor mantuirea lor. Vedeti, caderea lui Adam s-a indreptat prin venirea lui Dumnezeu pe pamant, prin intrupare. In timp ce caderea diavolului nu se poate indrepta fara sa se smereasca. Diavolul nu se indreapta, pentru ca nu vrea. Stiti cat s-ar bucura Hristos! Si omul, numai cand nu vrea nu se indreapta.

* - Monahul acesta, precum s-a descoperit mai tarziu, a fost insusi Batranul Paisie.

- *Parinte, diavolul stie ca Dumnezeu este dragoste cu toate acestea isi continua tipicul lui ?*

- Ei, cum sa nu stie! Dar mandria il lasa ? Este insa si viclean. Acum incearca sa castige toata lumea. Isi spune: "Daca am mai multi urmasi, Dumnezeu va fi nevoit ca la sfarsit sa-I fie mila de toate faptele Sale si voi intra si eu in planul Lui". Asa crede. De aceea vrea sa dobandeasca cat mai multi urmasi lui. Vezi cum o sucesti ? Isi spune: "Am atatia de partea mea. Dumnezeu va fi nevoit sa ma favorizeze si pe mine!". Fara sa se pocaiasca ? Iuda n-a facut la fel ? Stia ca Hristos va elibera pe morti din iad. Isi spuse: "Voi merge si eu inainte de Hristos, ca sa ma elibereze si pe mine". Vezi, viclenie ? In loc sa ceara iertare de la Hristos, s-a dus si s-a spanzurat. Si uitati-va cum milostivirea lui Dumnezeu a incovoiat smochinul, dar el si-a strans picioarele ca sa nu ajunga pe pamant. Si toate acestea, ca sa nu mearga sa spuna un "iarta-ma". Infricosator! Asa si diavolul, incepatorul iubirii de sine, nu spune "iarta-ma", ci mereu se sileste sa dobandeasca cat mai multi urmasi lui.

Smerenia topeste pe diavol

Smerenia are mare putere si topeste pe diavolul. Este cel mai puternic soc pentru diavol. Acolo unde exista smerenie, diavolul nu are loc. Si acolo unde nu exista diavol, e firesc sa nu existe ispite. Odata un pustnic a silit pe un aghiuta sa spuna: "Sfinte Dumnezeule ...". A spus aghiuta: "Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fara de moarte", dar nu spunea "miluieste-ne pe noi". Spune: "miluieste-ne pe noi!". Nimic. Daca ar fi spus, ar fi devenit inger. Toate le spune aghiuta, dar pe "miluieste-ma" nu-l spune, pentru ca trebuie smerenie. "Miluieste-ma" are smerenie si sufletul ce il rosteste primeste mila cea mare a lui Dumnezeu.

Orice am face, e nevoie de smerenie - dragoste - noblete. Lucrurile sunt simple. Noi le complicam. Pe cat putem sa facem ceea ce e complicat diavolului si usor omului. Dragostea si smerenia sunt grele pentru diavol si usoare pentru om. Si unul bolnavicios, ce nu poate face nevointa, il poate lovi pe diavol cu smerenia. Intr-un minut omul poate deveni inger sau drac. Cum ? Cu smerenia sau cu mandria. Ce, oare au trebuit ore intregi ca Luceafarul sa se faca diavol din inger ? S-a facut in cateva secunde. Modul cel mai usor ca sa ne mantuim, este dragostea si smerenia. De aceea sa incepem cu dragostea si smerenia, si dupa aceea vom inainta si cu celelalte. Sa va rugati sa pricinuim mereu bucurie lui Hristos si mahnire lui aghiuta, mai ales deoarece ii place iadul si nu vrea sa se pocaiasca.

CAP. III - Duhul lumesc

Diavolul stapaneste desertaciunea

- *Parinte, de ce diavolului i se spune "stapanitorul lumii ?" Chiar si este intr-adevar ?*

Asta mai lipsea, sa stapaniasca diavolul lumea. Cand Hristos a spus despre diavol "stapanitorul acestei lumi" (In. 16, 11), n-a inteles ca este stapan pe lume, ci ca stapaneste desertaciunea, minciuna. Vai noua, sa lase Dumnezeu pe diavol sa stapaniasca lumea ! Insa cei ce isi au inima lor daruita celor desarte, lumesti, unii ca acestia traiesc sub stapanirea "stapanitorului acestui veac" (Efes. 6,12). Adica diavolul stapaneste peste desertaciune, peste "lume". Ce inseamna "lume" ? Nu inseamna podoaba, impodobirea desarta ? Asadar cine e stapanit de desertaciune este sub ocupatia diavolului. Inima robita de lumea desarta pastreaza si sufletul atrofiat si mintea intunecata. Atunci, desi se vede cineva ca este om, dar in esenta este avorton duhovnicesc.

Gandul imi spune ca cel mai mare dusman al sufletului nostru, mai mare chiar decat diavolul este duhul lumesc, pentru ca ne atrage in chip dulce si in cele din urma ne amaraste vesnic. In timp ce de vom vedea pe diavolul insusi ne va apuca frica si vom fi nevoiti sa scapam la Dumnezeu, dobandind astfel raiul. In epoca noastra,

multa "lume" - duh lumesc - a intrat in lume si aceasta "lume" o va distruge. Oamenii si-au bagat inlauntrul lor "lumea" si au alungat de acolo pe Hristos.

- *Parinte, de ce nu intelegem cat rau ne face duhul lumesc si suntem atrasi de el ?*

- Pentru ca duhul lumesc intra incet-incet, precum a intrat ariciul in cuibul iepurelui. La inceput ariciul a rugat pe iepure sa-l lase sa-si bage putin capul in cuibul lui ca sa nu-l ploua. Apoi a bagat si un picior, apoi celalalt si in cele din urma a intrat tot si cu tepii lui l-a scos cu totul pe iepure afara. Asa si cugetarea lumeasca ne inseala cu mici cedari si incet-incet ne stapaneste. Raul inainteaza putin cate putin. Daca ar veni deodata, nu am fi inselati. Vezi, daca vrei sa oparesti o broasca, trebuie sa arunci peste ea apa fiarta cate putin. Daca o arunci deodata toata, sare si fugе; se izbaveste. In timp ce daca versi pe ea putina apa fiarta, la inceput o va arunca putin de pe spate, apoi o va primi. Daca-i mai arunci inca putina, iarasi o va arunca putin si incet-incet se va opari, fara sa priceapa. "Bre, broasca, dupa ce ti-a aruncat putina apa fiarta, scoala-te si fugi !". Nu fugе. Se umfla - se umfla si apoi se opareste. Asa face si diavolul; ne opareste putin cate putin si, in cele din urma, ne trezim opariti fara sa pricepem.

Intaietatea sa se dea frumusetii sufletului

Sufletul ce se minuneaza de frumusetile lumii materiale arata astfel ca in el traieste lumea cea desarta; de aceea este atras de faptura si nu de Facator, de pamant si nu de Dumnezeu. Nu are importanta daca pamantul acesta este curat sau are noroiul pacatului. Inima cand este atrasa de frumusetile lumesti, care nu sunt pacatoase, dar care nu inceteaza sa fie desarte, simte bucuria lumeasca a vremii, care nu are mangaierea dumnezeiasca, intr-ariparea launtrica cu veselie duhovniceasca. Insa cand omul iubeste frumusetea duhovniceasca atunci sufletul lui i se umple si i se infrumusefeaza.

Daca omul, si mai ales monahul si-ar cunoaste uratenia sa launtrica, n-ar urmari frumuseti exterioare. Inlauntrul sau, sufletul are atatea pete, atatea mazgaleli si noi sa ne privim, de pilda, hainele noastre ? Ne spalam hainele, le calcam si suntem curati, dar inaintu suntem ... nu ma intreba ! De aceea, daca cineva ar sesiza ce necuratie duhovniceasca are inlauntrul sau, n-ar mai sta sa scoata cu atata migala cea mai mica pata de pe hainele sale, pentru ca acestea sunt de mii de ori mai curate decat sufletul lui. Dar daca omul nu are in vedere zgura duhovniceasca pe care o are inlauntrul sau, el atunci cauta sa scoata cu migala si cea mai mica pata. Ceea ce trebuie este sa-si intoarca toata grija spre curatia duhovniceasca, spre frumusetea launtrica si nu spre cea dinafara. Intaietatea sa se dea frumusetii sufletului, frumusetii duhovnicesti, si nu frumusetii desarte, pentru ca Domnul ne-a spus: "Cat valoreaza un suflet, nu valoreaza lumea intreaga" (Vezi Mt. 16,26).

Dorinte lumesti

Pe toti cei ce nu-si infraneaza inima lor de la dorintele materiale care nu sunt absolut necesare - nici nu incapе cuvânt pentru dorintele trupesti - si nu isi aduna mintea in inima, ca sa le dea impreuna cu sufletul lui Dumnezeu, ii asteapta indoita nefericire.

- Parinte, intotdeauna este rau sa doresti ceva ?

- Nu, dorinta inimii nu este rea in sine. Ci atunci cand lucrurile, fie si nepacatoase, imi iau o bucata din inima, imi slabesc dragostea mea fata de Hristos. Aceasta dorinta este rea, pentru ca vrajmasul imi taie dragostea mea de la Hristos. Cand doresc un lucru pretios, o carte de pilda, si imi ia o parte din inima, atunci asta e un rau. De ce o carte sa-mi ia o parte din inima ? Cartea sa o doresc, sau pe Hristos sa-L ravnesc ? Orice dorinta, oricat de buna ar parea, nu este mai buna ca a dori cineva pe Hristos sau pe Maica Domnului. Cand imi dau inima lui Dumnezeu, este cu putinta ca Dumnezeu sa nu mi se dea in intregime mie ? Dumnezeu cere inima omului. "Da-mi, fiule, inima ta" (Pilde 25,26). Daca omul ii da inima sa, dupa aceea, Dumnezeu ii va da orice va iubi inima sa, numai sa nu-l vatame. Numai cand se daruieste lui Hristos inima nu se iroseste si numai in Hristos afli legatura cea bogata a dragostei dumnezeiesti in aceasta viata, iar in cealalta, cea vesnica, veselia dumnezeiasca. Trebuie sa evitam lucrurile lumesti, ca sa nu ne rapeasca inima si sa ne folosim de cele simple, numai pentru a ne sluji de ele. Sa ne ingrijim insa sa fie sobre. Daca doresc sa folosesc un lucru frumos, inseamna ca dau toata inima mea frumusetii si pentru Dumnezeu nu ramane nici o bucatica. Treci pe undeva si vezi o casa cu marmura, cu o infatisare frumoasa, cu sculpturi, etc. Te minunezi de pietre, de caramizi si iti lasi inima ta acolo. Sau vezi intr-un magazin niste rame frumoase pentru ochelarii tai si le doresti. Daca nu le cumperi, iti lasi inima ta in magazin. Daca le cumperi, iti atarni inima de ramele ce le porti. In special femeile sunt furate usor. Putine sunt acelea care nu-si vand inima celor desarte. Vreau sa spun ca diavolul le fura bogatia inimii lor cu toate cele lumesti, colorate, stralucitoare. Una are nevoie de o farfurie ? Va cauta sa afle o farfurie cu flori. Ca si cum s-ar acri mancarea daca farfuria nu are flori. Unele femei duhovnicesti sunt miscate de lucruri parute serioase, de un vultur cu doua capete, de pilda. Iar dupa aceea intreaba: "De ce nu ne misca cele duhovnicesti ?" Cum sa te miste, daca inima ta e imprastiata in dulapuri, intre farfurii ? Nu ai inima, ci numai carne, inlauntrul careia bate

tic-tacul mecanic, ca ceasul, numai ca sa poti merge. Pentru ca putin din inima merge la un lucru, putin la altul iar pentru Hristos nu ramane nimic.

- Parinte, adica si aceste dorinte simple sunt pacatoase ?

- Aceste dorinte, oricat de nepacatoase ar fi, sunt mai rele decat cele pacatoase. Pentru ca o dorinta pacatoasa il va zguduia pe om candva si il va mustra constiinta, si asa va face o incercare de intoarcere, se va pocai, va spune: "am gresit, Dumnezeuul meu". In timp ce aceste dorinte, cele "bune", nu-l nelinistesc. Crede ca merge bine. "Iubesc binele, iubesc frumosul. De altfel si Dumnezeu le-a facut pe toate frumoase", spune el. Da, dar dragostea lui nu merge la Ziditor, ci merge la zidire. De aceea e bine sa taiem orice dorinta. Cand cineva face ceva pentru Hristos si jertfeste ceea ce iubeste, facand ceva ce nu-i place - oricat de bun ar fi ceea ce-i place - atunci Dumnezeu ii da mai mare odihna.

Inima, inainte de a se curati, are dorinte lumesti si se bucura de ele. Cand insa se va curati, se mahneste de bucuriile lumesti; se dezgusta de bucuriile lumesti si atunci bucuriile ei sunt duhovnicesti. Asa se curata inima, cand se va scarbi de dorintele lumesti. Inainte de a se scarbi de ele, este atrasa de ele. Dar, vezi, noi nu vrem sa mahnim putin pe omul cel vechi, vrem sa-i facem hatarul lui. Cum ne vom face urmasi ai lui Hristos ?

- Parinte, cand imi vine greu sa-mi tai o dorinta, trebuie sa insist in nevointa ?

- Da, chiar de s-ar mahnii inima ta. Deoarece nu faci cele ce o odihnesc, nu trebuie sa asculti de inima. Pentru ca daca ai asculta, ai simti o bucurie lumeasca si apoi o neliniste, iarasi lumeasca. Iar daca n-o asculti si inima ti se va mahnii deoarece n-ai facut cele ce o odihnesc, si te bucuri de asta, atunci vine harul dumnezeiesc. Si acesta este scopul: sa dobandim harul dumnezeiesc, si ca sa dobandesti harul dumnezeiesc, trebuie sa se taie toate dorintele, chiar si bune de ar fi; sa se taie voia. Atunci omul se smereste, si cand s-a smerit, vine harul dumnezeiesc. Cand inima va fi nemultumita lumeste, atunci se va bucura duhovniceste. Pe cat poate fiecare, sa invete sa evite mangaierea lumeasca, sa aiba lucrare duhovniceasca launtrica, ca astfel sa dobandeasca mangaierea dumnezeiasca.

Bucuriile lumesti sunt bucurii materiale

- Parinte, oamenii lumesti spun ca simt un gol, desi au toate bunatatile.

- Bucuria adevarata, curata se afla alaturi de Hristos. Daca te unesti cu El prin rugaciune, vei vedea sufletul tau rasplatit. Oamenii lumesti cauta bucuria in distractii. Unii oameni duhovnicesti o cauta in discutii duhovnicesti, in predica, etc. Dar cand se termina acestea raman intr-un gol si se intreaba ce vor face in continuare. Fie ca sunt pacatoase, fie indiferente cele cu care se ocupa, la fel este. De ce nu merg mai bine sa se culce, ca sa fie buni a doua zi pentru lucru ?

Implinind dorintele lumesti ale inimii, nu vine bucuria duhovniceasca, ci stresul. Bucuria lumeasca aduce stresul si la oamenii duhovnicesti. Bucuria lumeasca nu este permanenta, nu este bucurie adevarata, ci este o bucurie temporara, a acelei clipe. Aceasta e bucurie materiala, nu este duhovniceasca. Iar cu bucuriile lumesti nu "se umple" sufletul omului. Ci mai degraba sunt balast. Atunci cand simtim bucuria duhovniceasca, nu o mai dorim pe cea materiala. "Satura-ma-voi cand mi se va arata slava Ta" (Ps.16,15). Bucuria lumeasca nu odihnesta pe omul duhovnicesc, ci il oboseste. Pune un om duhovnicesc intr-o casa lumeasca. Nu se odihnesta. Desi omul lumesc crede ca el se odihnesta, dar nu, se chinuie. Se bucura la exterior, iar pe dinlauntru nu este multumit ci chinuit.

- Parinte, cu ordinea lumeasca te asfixiezi.

- Se asfixiaza si o doresc asta, precum alearga broasca in gura sarpelui. Sarpele sta langa apa si priveste mereu broasca. Daca broasca se inseala si priveste sarpele se electrizeaza, ameteste si alearga strigand in gura sarpelui. Apoi sarpele o musca, o otraveste, ca sa nu se zbata. Atunci striga broasca, dar, desi o salvezi este otravita, va muri.

- Parinte, de ce oamenii se bucura de lucrurile lumesti ?

- Oamenii contemporani nu se gandesc la vesnicie. Iubirea de sine ii face sa uite ca vor pierde tot. Nu au prins sensul profund al vietii. N-au simtit alte bucurii, cele ceresti. Inima lor nu tresalta pentru ceva inalt. De pilda dai cuiva un dovleac. Si-ti spune: "Ce dovleac frumos !" Ti dai ananas. "Ananasul are solzi" iti spune, si-l arunca, pentru ca n-a mancat niciodata. Sau spune-i unei cartite: "Ce frumos e soarele !", ca aceea iarasi se va baga in pamant. Cei ce se odihnesc in cadrul lumii materiale, seamana cu puisorii prostuti, care nu fac zgomot in gaoace, ca sa sparga coaja si sa iasa afara, si sa se bucure de soare - de zborul ceresc spre viata paradisiaca - ci stau nemiscati si mor in gaoacea oului.

Duhul lumesc in viata duhovniceasca

- Parinte, spuneti de multe ori: cutare om vede cu lentila europeana si nu cu duh rasaritean. Ce intelegeti prin asta ?

- Vreau sa spun ca vede cu ochi european, cu logica europeana, fara credinta, numai omeneste.

- *Si care e duhul rasaritean ?*

- "Rasaritul rasariturilor si cei dintru intuneric si din umbra..."*.

* Luminanda sarbatorii Nasterii Domnului: "Cercetatu-ne-a pe noi de sus Mantuitorul nostru, Rasaritul rasariturilor, si cei dintru intuneric si din umbra au aflat adevarul; ca din Fecioara S-a nascut Domnul".

- *Adica ?*

- Cand spun ca omul a prins duhul rasaritean si l-a lasat pe cel european, vreau sa spun ca a lasat logica, rationalismul, si a prins simplitatea si evlavie, pentru ca acesta e duhul ortodox in care Se odihneste Hristos: simplitate si evlavie. Astazi, adesea lipseste simplitatea de la oamenii duhovnicesti, sfanta simplitate care odihneste sufletul. Daca nu va lepada cineva duhul lumesc si nu va acftona simplu, adica sa nu gandeasca cum il vor vedea ceilalti, sau ce vor spune despre el, nu se poate intrudi cu Dumnezeu, cu sfintii. Ca sa se intrudeasca trebuie sa se miste in spatiul duhovnicesc. Cu cat cineva actioneaza cu simplitate, mai ales intr-o obste, cu atat se rotunjest, pentru ca ii dispar buboaiile patimilor. Altfel, cauta sa faca un om fals. De aceea sa ne straduim sa aruncam masca lumeasca, spre a ne face ingeri.

Stiti ce fac cei lumesti si cei duhovnicesti ? Cei lumesti cauta ca sa le fie curtea curata. Nu-i intereseaza daca are gunoaie inaintea lor, matura curtea si arunca gunoaiele in casa. Iti spun: "Oamenii privesc curtea, nu vad ce este in casa". Adica in casa pot sa am gunoaie, afara insa nu ! Ii intereseaza sa-i laude ceilalti. In timp ce oamenii duhovnicesti cauta ca launtrul casei sa fie curat. Nu-i intereseaza ce va spune lumea, pentru ca Hristos locuieste in casa, in inima, nu locuieste in curte.

De multe ori insa si oamenii duhovnicesti se misca la suprafata, si ca sa fim mai concreti, fariseic. Acesti oameni nu se gandesc cum sa mearga in rai langa Dumnezeu, ci cum sa para buni aici. Se lipsesc de toate bucuriile duhovnicesti, desi ar fi putut trai de aici raiul. Astfel raman oameni pamantesti. Incearca sa traiasca o viata duhovniceasca in chip lumesc. Insa inaintea lor sunt goi; acolo nu este Dumnezeu.

Din pacate, duhul lumesc a influentat mult si pe oamenii duhovnicesti. Daca oamenii duhovnicesti lucreaza si gandesc lumeste, ce sa mai faca mirenii ? Am spus unora sa ajute copii drogati si mi-au spus: "Daca facem o fundatie pentru drogati, nu ne va aduce nici un venit. De aceea vom face un azil de batrani". Nu spun ca nu e nevoie si de azil de batrani. Vai mie ! Ci, daca incepem asa acestea, nu vor fi fundatii respectabile, ci ... "naufragiabile". Nu inteleg ca fericirea lumeasca este nefericire duhovniceasca.

Duhul lumesc in monahism

- *Parinte, multi ne spun: "Traiti in rai".*

- Sa va rugati sa nu pierdeti celalalt rai. Eu as fi preferat ca mirenii sa fie impresionati de sporirea voastra duhovniceasca, fara ca voi sa pricepeti asta - din pricina sporirii voastre duhovnicesti - si fara ca sa o doriti, ci asta sa se faca de la sine, launtric si fireste. Straduiti-va sa nu va pierdeti in lucruri fara folos, ca sa nu pierdeti pe Hristos. Cat puteti, straduiti-va sa dobanditi constiinta monahiceasca. Traiti duhovniceste ca monahiile, nu uitati pe Hristos, ca sa isi aduca aminte si El de voi. Scopul meu nu este sa va mahnesc, ci sa va ajut, sa va sprijin. Incercati sa distingeti duhul lumesc - care, atunci cand intra in monahism, mahneste pe insusi Hristos - si sa-l lepadati ca pe un duh strain.

Din pacate, duhul lumesc, al lumii a intrat si in multe manastiri, pentru ca unii parinti ai epocii noastre canalizeaza monahismul pe fagasul lumesc si nu povatuiesc sufletele in duhul patristic al harului. Vad un duh antipatristic, care, astazi, predomina in manastiri; sa nu primeasca bunul, patristicul, adica sa nu traiasca patristic, ci sa niveleze inaltimile duhovnicesti in numele ascultarii, al taierii vocii si sa-si faca voile lor lumesti care le convin. In felul acesta nu sporesc, pentru ca au inchinovat cu ei si ispita, duhul lumesc. Nu avem dreptul sa explicam poruncile lui Dumnezeu precum ne convine, nici monahismul nu avem dreptul sa il prezentam precum vrem noi. Altceva este sa ne recunoastem slabiciunile noastre si sa cerem, cu smerenie, mila lui Dumnezeu. Cel mai mare rau, dupa parerea mea, este faptul ca unii considera acest duh lumesc drept sporire. In timp ce ar fi trebuit sa il simta drept o cadere si sa-l vomite, ca sa se curateasca duhovniceste si sa vina indata Duhul Sfânt. Duhul Sfânt este Cel ce sfinteste, vesteste si sprijina sufletele.

Sunt si unii care spun: "Trebuie sa ne aratam civilizatia noastra". Care civilizatie sa aratam ? Civilizatia lumeasca ? Noi, de regula, ca monahi, trebuie sa ne aratam civilizatia noastra duhovniceasca, sporirea duhovniceasca. Unde este sporirea duhovniceasca ? Sa nu-i intrecem pe mireni in propasirea lumeasca. Acest progres lumesc ii chinuie si pe mireni, cu cat mai mult pe monahi ? Noi trebuia sa inaintam atat de mult duhovniceste, incat sa doreasca sa faca ceva si mirenii. Daca noi facem ceea ce face un mirean foarte duhovnicesc, incat sa doreasca sa faca ceva si mirenii. Daca noi facem ceea ce face un mirean foarte duhovnicesc, incat sa doreasca sa faca ceva si mirenii. Monahul nu trebuie sa aiba ca scop sa prezinte o evolutie lumeasca. Aceasta este ocară pentru monahism. Monahul care gandeste lumeste,

se vede ca si-a gresit drumul; desi a inceput pentru Hristos, de acum sufletul lui merge spre lume. Evolutia lumeasca atunci cand se considera progres, duce monahismul la descompunere duhovniceasca.

Cate lucruri nu se pierd si in monahism, precum se pierd si in lume: cinstea, respectul, care sunt numite depasite. De aceea ma doare si ma sufoc. Imi vine sa iau muntii. Unul care n-a trait ceva mai inalt, nu se mahneste atat de mult pentru viata duhovniceasca ce o traieste in felul lui. Insa pentru altul ce e nevoit sa traiasca in felul acesta, stiti ce chin este ? Daca m-ar fi invrednicit Hristos sa fi trait monahiceste, asa cum as fi vrut si sa fi murit de tanar, as fi considerat ca as fi murit in prima linie. Merita sa murim acum, sa marturisim, sa facem o jertfa, numai ca sa nu jignim pe Sfintii Parinti.

Nu ne gandim putin la Cuviosii Parinti, pe care-i citim mereu, unde au trait si cum au trait ? Domnul a spus: **"Vulpile au vizuini, dar Fiul Omului nu are unde sa Isi plece capul"** (Matei 8,20; Luca 9,58). Infricosator! Si uita-te cum au incercat unii sa-L imite pe Hristos in pesteri. Au simtit bucuria lui Hristos, pentru ca au urmat lui Hristos in toate. Tot interesul lor era acolo. Sfintii Parinti au facut din pustie petrecere duhovniceasca, dar astazi o facem petrecere lumeasca. Biserica lui Hristos pleaca in pustie ca sa se mantuiasca, iar noi facem pustia petrecere lumeasca, sa se sminteasca oamenii si sa nu se foloseasca, si dupa aceea sa nu aiba de ce sa se prinda. Acest mare pericol il vad in anii acestia grei pe care ii strabatem. Desi, pentru acest motiv ar trebui sa traim astazi calugaresti, ca sa castigam puteri dumnezeiesti, din pacate ne schimbam din pricina duhului lumesc si ne slabanogim. Adica izgonim duhul si ramane starvul.

Astazi exista monahi care traiesc monahismul pe dinafara. Nu fumeaza, traiesc simplu, citesc Filocalia, vorbesc numai din Sfintii Parinti. Adica, asa precum in lume, cei ce nu spuneau minciuni, isi faceau semnul Crucii, mergeau la Biserica, si cand au crescut luau aminte la subiecte morale si credeau ca asta este tot asa se petrec lucrurile si in unele manastiri si mireni sunt atrasi acolo. Dar, cand ii cunosc, vad ca acestia nu difera de mireni deoarece pastreaza tot duhul lumesc. Daca ar fi fumat, ar fi citit ziare, ar fi vorbit despre politica, i-ar fi evitat ca pe niste mireni si nu s-ar fi vatamat monahismul.

Cand monahul slabeste duhovniceste cu ce il va folosi pe mirean ? Alcoolul, daca lasam sticla destupata, isi pierde toata taria. Nici microbi nu mai omoara, si nici flacara nu mai face cand il aprinzi. Si cand il pui asa, va arde si fitilul. Asa si monahul, daca nu ia aminte, alunga harul dumnezeiesc si ii ramane dupa aceea numai schima. Este ca alcoolul ce si-a pierdut taria sa. Nu il poate arde pe diavol. "Lumina monahilor sunt ingerii si lumina mirenilor, sunt monahii" *. Nici lumina nu mai este dupa aceea. Cugetarea lumeasca stiti cat distruge ? Daca pleaca duhovnicescul din monahism, nu ramane nimic. Pentru ca **"daca sarea se va strica"** (Matei 5,15), nu-i buna nici pentru gunoi. Daca gunoaiile se fac gunoi, sarea nu se face. Daca o pui la radacina unei plante, o va arde. Astazi suntem intr-o epoca in care monahismul trebuie sa straluceasca. In aceasta putreziciune e nevoie de "sare". Daca manastirile nu au cugetare lumeasca, ci o stare duhovniceasca, asta va fi cea mai mare ofranda a lor adusa societatii. Nu vor trebui nici sa vorbeasca, nici altceva sa faca, caci vor vorbi cu viata lor. De asta are nevoie lumea astazi.

* Sf. Ioan Scararul, Scara, Cuv. 26, cap.25.

Ati vazut si catolicii unde au ajuns ? Imi aduc aminte ca acum cativa ani, cand eram la Manastirea Stomiu, la Konita, mi-a adus cineva o bucata de ziar in care scria: "Trei sute de calugarite au protestat: de ce sa nu vada si ele un film la cinema ? De ce imbracamintea lor sa fie pana jos si nu pana la genunchi ?". Atat de mult m-am inversunat cand am citit asta, incat am spus: "Dar pentru ce va mai faceti totusi calugarite ? Si la urma scria ca toate si-au lepadat rasele. Dar dupa cum gandeau, le aveau lepadate de mai inainte. Odata am vazut o calugarita catolica, ce nu se deosebea cu nimic de o mireanca. Facea chipurile lucrare misionara si era complet ... ca unele din fetele cele foarte moderne. Sa nu ingaduim si la noi duhul acesta contemporan; sa nu ajungem si noi acolo.

- *Parinte, mi se pare greu sa ma dezbar de cugetarea lumeasca.*

- Nu este greu; e nevoie de trezvie. Sa cugeti mereu ceea ce spunea Marele Arsenie: "De ce ai iesit ?..." * Mult, putin, toti incepem bine, dar nu sfarsim bine, deoarece uitam de ce am mers in manastire.

- *Ati spus, Parinte, ca duhul lumesc intra in monahism si se pierde ravna duhovniceasca. Se va pastra duhul adevarat al monahismului ?*

- E o vijelie; nu va lasa Dumnezeu.

- *Parinte, gandul ma intreaba: "Mai exista vietii de obste care sa calatoreasca duhovniceste ?"*

- Asta mai lipsea, sa nu mai existe. Atunci ne-ar fi dus Maica Domnului pe toti laolalta in puscarie ... Exista monahi care traiesc foarte duhovniceste, fara zgomot. Exista suflete in fiecare mitropolie, etc. Sufletele izolate sunt cele ce indupleca pe Dumnezeu si El inca ne mai rabda.

Duhul lumesc este boala

Astazi lucrul cel mai important este sa nu ne modelam dupa acest duh lumesc. Este o mucenicie. Pe cat putem, sa nu fim atrasi de acest curent si sa ne duca taras pe acest canal. Pestii destepti nu se prind in carlige. Vad momeala, inteleg ca e momeala si pleaca de acolo, scapand astfel. In timp ce ceilalti vad momeala, alearga acolo sa manance si, hop, se prind. Asa si lumea: are momeala ei si ii prinde pe oameni. Oamenii sunt atrasi de duhul lumesc si sunt prinsi de el.

Duhul lumesc este boala, Precum cautam sa evitam o boala, asa si cugetarea lumeasca s-o evitam, oriunde ar fi ea. Sa ne instrainam de duhul progresului lumesc, ca sa progresam duhovniceste, sa ne insanatosim duhovniceste si sa ne bucuram ingereste.

CAP. IV - Nedreptatea este mare pacat

Nedreptatea atrage urgia lui Dumnezeu

Mare lucru este ca omul sa aiba binecuvantarea lui Dumnezeu. Este bogatie! Tot ceea ce are binecuvantare sta in picioare. Iar tot ceea ce nu are binecuvantare nu sta in picioare. Nedreptatea este mare pacat. Toate pacatele au circumstante atenuante, nedreptatea nu are; atrage urgia lui Dumnezeu. Infricosator lucru! Cei care nedreptatesc, isi pun foc pe cap. Vezi, pe de-o-parte fac o nedreptate, si pe de alta le mor ai lor si nu dau importanta. Cum sa sporeasca oamenii cu atatea nedreptati ? Fac ceea ce fac si dau dreptate diavolului; pentru asta sufera incercari, se imbolnavesc, etc., si iti spun: *"Fa rugaciune ca sa ma fac bine"*.

Cele mai multe rele ce se intampla sunt din nedreptati. Cand, de pilda, se aduna avere cu nedreptate, oamenii traiesc putini ani ca fiii de boier, dar, dupa aceea, toate pe care le-au adunat le dau la doctori. Ce spune psalmul: *"Mai bun este putinul celui drept decat bogatia multa a pacatosilor"* (Ps.56,16); *"Murdar adunate, in vant risipite"*. Cate se aduna, dispar; toate le ia vantul. Rar, la foarte putini se intampla ca bolile, falimentarele, etc., sa fie o incercare de la Dumnezeu. Acestia vor avea plata multa. In acest caz, de obicei, dupa aceea devin mai bogati ca Iov. Dar si la multi oameni care nu au reusita este si din cauza asta; au facut vreo nedreptate.

Cel ce nedreptateste se chinuieste

Cel ce nedreptateste si, in general, orice vinovat cand nu cere iertare, este chinuit de constiinta sa si pe deasupra de supararea celui nedreptatit. Pentru ca atunci cand cel nedreptatit nu iarta si carteste impotriva lui, atunci cel ce a nedreptatit se chinuieste si mai mult. Nu poate dormi. Ca si cum l-ar lovi valurile si l-ar invarti ca pe un titirez. Este un lucru tainic felul cum simte el aceasta. Precum atunci cand cineva iubeste pe unul si se gandeste la el in sensul cel bun, acela o simte, asa si in cazul acesta. O, cum il chinuie nemulumirea celuiilalt ? Si departe sa fie, in Australia, in Johannesburg, nu se poate linisti cand celalalt este suparat din pricina lui.

- *Dar daca este nesimtitor*

- Crezi ca nesimtitorii nu sufera ? numai daca se dedau distractiilor, ca sa uite. Se poate iarasi ca cel nedreptatit sa il ierte pe vinovat, dar sa-i ramana putina suparare in el. Atunci si el se chinuieste intr-o anumita masura, dar si vinovatul se chinuie mult din pricina mahnirii celuiilalt. Daca insa vinovatul va cere iertare si cel nedreptatit nu i-o da, atunci se chinuieste acela. Nu exista foc mai mare ca parjolul launtric al constiintei. Il chinuie si il mananca precum cariul si in aceasta viata si, fireste, il va manca mult mai mult in cealalta viata, cea vesnica *"viermele cel neadormit"* daca omul nu se va pocai in aceasta viata si nu va intoarce nedreptatile facute semenilor lui, fie numai si prin intentia cea buna, in cazul ca nu poate in alt chip.

Imi aduc aminte de felul cum un judecator, care facuse multe nedreptati, cat s-a chinuit la sfarsitul vietii lui. Isi indeplinea functia intr-o latura unde erau multi crescatori de animale. Acolo, fireste, se faceau si nedreptati si ciobanii alergau la acest judecator, pentru ca prin argumente viclene a convins si pe agronom si pe impaciuitor (judecatorul de pace) sa fie de partea lui. Astfel sarmanii tarani de multe ori nu numai ca nu isi aflau dreptatea pentru semnaturile lor stricate de turmele de animale, dar isi aflau si beleaua cu el. Toti il cunosteau pe acest judecator si nici un om cinstit nu se apropia de el. Sa vedeti ce sfat a dat duhovnicul unui cioban evlavios.

Ciobanul acesta avea o turma mica de oi si o catea. O data, cand i-a fatat cateaua, a dat catelusii si a tinut numai cateaua. In perioada aceea i s-a pierdut o oaie, lasandu-si mielul fara lapte. Acesta, neavand mama, alerga dupa catea si suga de la ea, care la randul ei simtea si ea usurare. Astfel amandoua aceste animale s-au obisnuit si se cautau una pe alta. Sarmanul cioban, oricat s-a straduit sa le desparta, ele se uneau iarasi. Fiindca ciobanul era un om sensibil, s-a gandit sa-l intrebe pe duhovnic daca se poate manca carnea acestui miel sau nu. Duhovnicul, avand in vedere si saracia ciobanului, s-a gandit putin si i-a spus: *"Fiule, mielul acesta nu se poate manca pentru ca a supt de la catea. Dar stii ce sa faci ? Fiindca toti ceilalti ciobani duc daruri la judecatorul cutare, miei si branza, sa-i duci si tu acest miel sa-l manance. Numai el are binecuvantare sa-l manance, pentru ca toata lumea il stie ca este nedrept"*. Cand acest judecator nedrept a imbatranit si a cazut la pat, a suferit ani

intregi de cosmaruri si nu putea dormi. L-a lovit si o paralizie si nu mai putea nici sa vorbeasca. Duhovnicul a incercat sa-l faca cel putin sa-si scrie pacatele, dar si-a pierdut si controlul si a fost nevoit sa-i citeasca rugaciunea Celor Trei Tineri, ca sa isi inchida putin ochii si sa doarma. I-a citit exorcisme, ca sa se linisteasca putin. Si s-a odihnit (a murit) in cele din urma. Si sa nadajduim ca Dumnezeu il va odihni cu adevarat.

- *Parinte, multi cred ca li se fac vraji. Se prind vrajile ?*

- Daca omul are pocainta si se marturiseste, nu se prind. Daca prind vrajile inseamna ca a dat pricina. Poate a nedreptatit pe cineva, si-a batut joc de vreo fata, etc. Atunci va trebui sa se pocaiasca, sa ceara iertare, sa se marturiseasca, sa puna in ordine si sa indrepte ceea ce a facut. Pentru ca altfel chiar daca toti preotii ii vor citi exorcisme, nu dispar vrajile. Si nu numai vrajile, ci fie si numai supararea sufletului nedreptatit este suficienta ca sa-l chinuie.

Exista doar doua chipuri de nedreptate: materiala si morala. Nedreptate materiala este atunci cand cineva il nedreptateste pe altul in lucruri materiale. Morala este atunci, cand, de pilda, cineva insala o copila. Si, daca e orfana, isi ingreuiaza sufletul sau cu o greutate de cinci ori mai mare. In razboi stii cum urmareste glontul pe cei imorali ? Acolo vezi clar dreptatea dumnezeiasca si protectia lui Dumnezeu. Razboiul nu sufera necinstea. Pe omul imoral il va gasi glontul. Odata mergeam cu doua companii sa inlocuim un batalion. Intre timp am fost atacati si ne-am aruncat in lupta. Unul din batalion, imi aduc aminte, a facut in ziua precedenta un lucru necinstit a violat o femeie grvida, sarmana. Dar in acea lupta numai acela a murit! Infricosator ? Toti spuneau dupa aceea: ",i>Dobitocul, bine a patit ?". Mai ales cei ce fac viclenii desi incearca sa scape, in cele din urma platesc. Este de observat ca toti cei ce cred cu tarie, in mod firesc traiesc si cinstit, crestineste si trupul lor cel cinstit este aparat de focuri mai mult decat daca ar purta Cinstului Lemn (al Crucii).

Nedreptatea chinuie si pe urmasi

- *Parinte, cand am plecat la manastire, ai mei s-au purtat cu mine cu nedreptate. Pot cere prin lege ceea ce mi se cuvine ?*

- Nu, nu se potriveste.

- *Ma tem ca nu cumva sa-i afle vreun rau din pricina nedreptatii lor.*

- Iata, asta este curata marime de suflet! Daca as fi in locul tau, le-as fi spus: "*Eu pentru mine nu doresc nimic. Partea mea ce imi apartine, as vrea s-o impartiti la rudele sarace. Va spun asta ca nu cumva sa ajunga urgia lui Dumnezeu la copiii vostri*". Pentru ca total se poate sa dea ceva pentru sufletul lui, sa se faca de pilda o fundatie si sa nu lase nimic fiului lui.

Se poate ca intr-o familie bunicul sau bunica sa fi facut nedreptati dar ei sa fie bine. Insa copiii sau nepotii lor sa plateasca. Se imbolnavesc, sunt nevoiti sa dea la doctori tot atata cat au agonisit cu nedreptate, ca sa se achite mosii lor (de pacate - n.t.). Odata o familie cunoscuta mie, a avut de tras multe incercari. Au inceput cu capul familiei printr-o boala grea. A fost tintuit la pat cativa ani, dupa care a murit. Apoi a murit femeia lui, dupa care si copiii lor, unul dupa altul. Recent a murit si ultimul, al cincilea copil. Dintr-o familie foarte bogata, cum era, a ajuns cea mai saraca, pentru ca si-au vandut tot ce aveau rand pe rand ca sa plateasca doctorii si alte doctorii. Ma miram de aceasta familie: "*Cum de se intampla atatea boli si nenorociri la acestia ?*". La membrii acestei familii nu se vedea cazul cel bun, adica sa fie incercati de Dumnezeu ca alesi ai Lui, ci mai degraba lucrau asupra lor legile duhovnicesti ale lui Dumnezeu. Ca sa fiu mai sigur, am incercat sa aflu de la niste batrani cinstiti, compatrioti ai acelei familii, cele despre ei. Si am aflat ca omul acesta a avut o mostenire de la tatal lui, dar in continuare a marit-o cu nedreptati. Adica daca o vaduva, ca sa-si marite fata, ii cerea un imprumut pe care l-ar fi intors la secerat acesta ii cerea un ogor ce il avea. Iar aceea fiind nevoita ii dadea. Altul ii cerea un imprumut sa plateasca datoria la banca, fagaduindu-i ca il va da inapoi cand va aduna bumbacul. Dar acela ii cerea o bucata de pamant ce il avea, si sarmanul i-l dadea de nevoie, ca sa nu il urmareasca banca. Altul ii cerea un imprumut ca sa cumpere doctorii, iar acela ii cerea vaca ce-o avea. Si saracul acela i-o dadea cu durere. In felul acesta a adunat o avere mare. Insa toata aceasta nemulțumire a oamenilor suparati a lovit nu numai in el si in femeia lui, ci chiar si in copiii lui. Asa au lucrat legile duhovnicesti si au patimit si aceia la fel. Adica au vandut terenurile lor ca sa plateasca doctorii si toate cheltuielile pricinuite de boli si din foarte bogati au devenit saraci, si unul dupa altul au plecat. Fireste, Dumnezeu ii va judeca dupa marea Sa dragoste si dreptate. Iar ceilalti, care au fost siliti, in nevoia in care se aflau, sa-si vanda ceea ce aveau ca sa-si achite datoriile la doctori, si au saracit, vor fi rasplatiti pentru nedreptatea ce li s-a facut. Desigur ca si cei nedrepti isi platesc si ei pacatele lor potrivit cu cele ce sufera.

Cel ce ne nedreptateste, ne face bine

- *Parinte, cum sa-l vedem pe cel ce ne nedreptateste ?*

- Cum sa il vedem ? Ca pe un mare facator de bine al nostru, ce ne face depuneri la Banca din cer. Ne face bogati pentru vesnicie. Acesta este un lucru mic ? Oare nu il iubim pe facatorul nostru de bine ? Oare nu ii

exprimam recunostinta noastra ? Asa si pe cel ce ne nedreptateste sa il iubim si sa ii fim recunoscatori, pentru ca ne fac bine pentru vesnicie. Nedreptii se nedreptatesc vesnic, in timp ce cei ce primesc cu bucurie nedreptatea sunt indreptatiti vesnic.

Un familist evlavios a suferit multe nedreptati la serviciul sau. Avea insa multa bunatate si le suferea pe toate fara sa murmure. A venit odata la Coliba mea si mi-a spus toate acestea, dupa care ma intreba: *"Ce ma sfatuiesti sa fac ?"* - *"Asa sa faci: sa privesti la dreptatea si la rasplatirea dumnezeiasca si sa faci rabdare. Nimic nu se pierde. In felul acesta depui la banca lui Dumnezeu. In cealalta viata negresit vei primi mult pentru incercarea aceasta ce o suferi. Dar sa stii Bunul Dumnezeu si in viata acesta rasplateste pe cel nedreptatit. Daca nu intotdeauna pe cel ce sufera, in mod sigur pe copiii lui. Stie Dumnezeu ce face. Poarta de grija de faptura Sa"*. Daca face cineva rabdare, lucrurile vin la locul lor. Le economiseste Dumnezeu. Dar e nevoie de rabdare fara logica. Daca Dumnezeu vede, supravegheaza, sa te predai in alb lui Dumnezeu. Vezi Iosif (Fac. 57,20. s.u.) n-a vorbit atunci cand fratii lui l-au vandut ca rob. Putea sa spuna: *"Sunt fratele lor"*. Dar n-a vorbit atunci, ci Dumnezeu a vorbit dupa aceea si l-a facut imparat. Dar daca nu facem rabdare, ne chinuim. Daca vrem sa ne vina bucuriile numai asa cum ne convine, cum ne place, odihna, fireste, nu aflam, si nici nu decurg lucrurile asa cum vrem.

Daca cineva este nedreptatit in aceasta viata de oameni sau de diavoli, Dumnezeu nu Se nelinisteste, pentru ca asta pricinuieste castig sufletului. Insa de multe ori spunem ca suntem nedreptatiti, dar in realitate noi nedreptatim. E nevoie de atentie, sa ne cercetam pe noi insine.

"Celui cu dajdia, dajdia" (Rom. 15,7).

- *Parinte, cand cumparam ceva pentru manastire, unii nu vor sa ne treaca pe factura. Ce sa facem ?*

- Totdeauna sa va dea factura, si voi sa mai taiati din pretentiile voastre. Sa va limitati nevoile voastre si sa faceti numai ce este absolut necesar. Eu asa as face. Ne va economisi Dumnezeu. Daca noi monahii nu cerem sa ni se dea factura, facem si ceilalti sa pacatuiasca. Si spun: *"Daca asa fac si manastirile..."*. Daca noi, care vrem sa tinem poruncile procedam asa, stiti cat de mult smintim ? *"Celui cu darea, darea"*, spune Scriptura. Eu cand trimit scrisori cu vreun om si nu prin posta pun si atunci timbre. Mirenii se indreptatesc pe sine, dar si manastirile daca procedeaza asa, nu cu sinceritate si dau Evanghelia la o parte ... Atunci cand nu dam lucruri materiale - *"daca-ti cere cineva haina, da-i si camasa"* (Mt.5,40) - rostim o predica impotriva si mirenii dupa aceea isi justifica caderile lor. Cauta sa afle ceva, sa-si odihneasca putin constiinta. Sa luam aminte, pentru ca vom fi fara raspuns in ziua Judecatii. Scopul este sa ne aparam in special in cele duhovnicesti si nu numai in cele materiale. Cand pentru un oarecare motiv nu va dau facturi, sa considerati lucrul acesta paguba duhovniceasca.

- *Parinte, cateodata se intampla ca cineva sa dea o suma mica in dar si sa ceara chitanta pentru una mai mare. Ce sa facem ?*

- Sa spuneti: *"Nu dam chitante pentru sume mai mari. Daca nu vreti asa, va dam inapoi banii si vedeti poate in alta parte va poate ajuta"*. Sa nu se lipeasca de voi o astfel de boala.

- *Parinte, un oarecare mester a cerut sa-i desfacem contractul de munca cu noi, ca sa intre in posesia ajutorului de somaj, dupa care sa continue sa lucreze la noi.*

- Nu, bre copile, nu este corect ! Putina constiinta sa aiba cineva, n-ar face asta ! Nu se potriveste sa facem astfel de lucruri in manastire. E de preferat, desi manastirea e saraca, sa ii plateasca un salariu dublu, numai sa nu faca asta. Atat de greu e lucrul acesta ! Binecuvantarea aduce binecuvantare si nedreptatea aduce catastrofa. La asta mult sa luati aminte. Nici sa nu faceti astfel de tocmeli cu lucratorii. Din pricina asta iau foc si se intampla catastrofe in manastiri. Un functionar face juramant ca isi va face serviciul sau cinstit. Noi, ca monahi, nu rostim numai un astfel de juramant, ci unul dublu. Fagaduinta ce o dam este duhovniceasca si daca o calcam, pentru noi pacatul este indoit. Luafi aminte sa tineti un echilibru, sa existe o diferenta. Vad un buboi cum coace. Se va sparge si se va curata. Dumnezeu nu da harul Sau unei intocmiri gresite. Ar fi ca si cum ar ajuta pe diavolul. Cautati sa existe sinceritate, cinste. Starea aceasta merge ca cel beat care se clatina. Poate sta intr-un loc ? Va veni urgia lui Dumnezeu. Vom da examene. In prima faza se va separa arama de aur. In a doua, se va arata cate carate de aur are fiecare.

Lumea se misca in minciuna. Oamenii devin mincinosi. Si-au facut o alta constiinta. Nu pot deveni mincinos, sa ma schimb pe mine insumi deoarece o pretinde societatea. Mai bine sa ma chinuiesc. E nevoie de atentie sa nu intram in acest fagas lumesc. Dar si tot sistemul economic ce exista nu ajuta deloc. Oamenii sunt nevoiti sa declare mai putin etc. Am certat pe unii functionari financiari care erau oameni credinciosi: *"Ce faceti ?"* le-am spus. *"Luati seama sa se pastreze putin aluat! Ajung la mine multe fapte. Unul merge la Administratie si spune: "Am ca venit un milion". Administratia ii pune 5 milioane, pentru ca exista unii care declara o treime din veniturile lor, socotindu-i in felul acesta pe toti. Dar daca exista un om constiincios, iar voi il loviti inmultindu-i*

de trei ori veniturile lui, il faceti sa devina mincinos. Adica, in loc sa ajutati sa se schimbe putin situatia, faceti impotriva". "Nu ne dam seama cand ne spun adevarul", imi raspund. "O sa va dati seama, le spun, daca veti trai duhovniceste. Atunci veti putea face aceasta deosebire. Va va instiinta Dumnezeu, ca sa va dati seama".

Cum s-a falsificat lumea

Rautatea oamenilor a intrecut orice limita. Cauta numai cum sa se insele unul pe altul. Si daca il insala considera asta o mare izbanda. Intr-adevar, cum s-a falsificat lumea ! Toate le fac false. Si bani iau mai mult decat luau cei batrani, sarmanii. Toate au devenit false, in general. Intr-o zi, cineva mi-a adus niste rasaduri de rosii. Fiecare rasad era intr-o punga mica si cu pamant netrebnic, nisip mare, ca sa tina umezeala. Le vine greu sa puna putina apa. Nu mai vorbim sa puna putin gunoi. Numai deasupra era foarte putin ca piperul negru. Cand l-am scos din punga toata radacina era putreda. Am pus un strat de pamant pe deasupra ca sa scoata radacini noi.

Cum insala lumea! Sa vedeti mi-au adus odata o cutie mare cu dulciuri. "Am s-o deschid cand va veni un grup mai mare"- mi-am spus. "Sa n-o deschid acum, ca sa nu intre furnicile". Intr-o zi s-au adunat mai multi. Am apreciat ca vor ajunge (dulciurile) si chiar vor prisosi. Cum am deschis-o, vad inauntru felizol din toate partile. Si partea in care se aflau dulciurile era asa de mica. Tot celalalt spatiu, era gol. Alta data mi-au adus o cutie deosebita, legata cu panglici. "Am s-o tin pentru copiii de la Atoniada" - mi-am spus. Dar era in ea niste rahat intarit si vechi. Eu nu dau un astfel de rahat lumii, ci dau numai rahat proaspat.

- Parinte, nu-si dau seama ca aceasta e nedreptate?

- Nu. Ci o considera izbanda. Pentru ca pacatul a devenit moda si nedreptatea istetime. Duhul lumesc, din pacate, slefuieste mintea spre viclenie, si cel ce nedreptateste pe semenul sau socoate asta ca o izbanda. Isi ia si diploma de merit: "Acesta este diavol pe toate le izbuteste", ii spun unii laudativ, in timp ce launtric el sufera mustarea constiintei sale, care e iadul cel mic.

Cel drept are pe Dumnezeu de partea lui

Oamenii nu mai incap astazi in aceasta lume. Daca cineva vrea sa traiasca cinstit si duhovniceste, nu incapa in aceasta lume.

- Parinte, de ce nu incapa ?

- Cand cineva este sensibil si se afla intr-un mediu dur care ii face viata neagra, cum sa suferi? Sau trebuie sa injure, etc. sau sa plece!. Dar nu poate pleca, pentru ca trebuie sa traiasca. Ii spune patronul: "Am incredere in tine, pentru ca nu furi, dar trebuie sa pui si stricate printre cele bune. Printre balotii de trifoi bun trebuie sa pui si putini amestecati". Si seful cel mare il pune sa faca asa, pentru ca altfel il arunca afara. Dar dupa asta saracul nu mai doarme, incepe sa ia hapuri. Stiti ce trag saracii oameni ? Ce greutati, ce presiuni intampina multi la serviciul lor de la sefii lor? Le fac viafa neagra. Sa-si lase serviciul? Au familii. Sa mai ramana? Chinuri. Inainte adanc, inapoi prapastie. Stramtorare din amandoua partile. Sa plesneasca, sarmanul. Face rabdare, se lupta.

Altuia ii lasa serviciul, dar merge colegul lui sa ia salariul. Cunosce pe unul care a fost undeva director. Cand s-au schimbat lucrurile, l-au scos din functia de director si au pus pe altul al partidului de la putere, care nu terminase nici liceul. L-au facut pe acela director, dar nestiind nimic, n-au putut sa-l dea in alta parte pe cel dinainte. Si ce fac? Pun in acelasi loc al doilea birou. Serviciul il facea vechiul director, iar cel nou statea: tigara, cafea, discutii... Cu desavarsire obraznic. Nu-l ducea mintea, spunea orice ii venea la gura, iar raspunderea cadea asupra celui dinainte. Si asta pana cand acela a fost nevoit sa plece, "nu cumva trebuie sa plec in alta parte? Locul este stramt; nu incap doua birouri. Mai bine stati Dumneavoastra aici", i-a spus si a plecat, pentru ca i-a facut viata neagra. Si nu o zi sau doua. In fiecare zi sa ai unul ca acesta pe cap este mare chin.

Pe omul cel drept toti ceilalti il imbrancesc in postul cel mai de pe urma, sau chiar ii iau si locul. Il nedreptatesc, il calca - "calca pe cadavre", nu se spune asa? Dar cu cat oamenii il imbrancesc inspre cele de jos, cu atat Dumnezeu il urca spre cele de sus, ca pluta. Dar e nevoie de foarte multa rabdare. Rabdarea rezolva foarte multe lucruri. Cel ce vrea sa ramana virtuos si sa fie cinstit la serviciul sau, fie lucrator de este, fie negustor, fie orice ar fi, trebuie sa stie bine ca atunci cand isi va incepe treaba sa va ajunge la punctul chiar sa nu aiba de unde sa-si plateasca nici chiria; si numai asa ii va veni binecuvantarea lui Dumnezeu. Sa nu inceapa nici cu scopul : "Daca voi ajunge pana acolo, dupa aceea voi avea clientela". Sa nu aiba acest gand, pentru ca numai atunci Dumnezeu ii va da. Ci de va spune: "Voi trai dupa Dumnezeu, nu voi face nedreptati; voi spune ca asta costa 50 de drahme, cealalta 200"; si atunci Dumnezeu nu-l va lasa. Daca un altul va da cu 500 drahme, ceea ce acela dadea cu 50, se va imbogati. Dar in cele din urma acest inselator va ajunge sa nu aiba de unde plati nici chiria si isi va inchide magazinul, pentru ca lumea afla, in timp ce acel cinstit incet-incet nu va mai putea face fata din pricina clientelei ce-o va avea, si va angaja ajutoare. La inceput insa va fi incercat. Cel bun

este incercat in mainile celor rai; trece prin darac (NE: *Unealta actionata de mana cu care se scarmana si curata lana ce trebuie sa se faca fir.*)

Cand cineva merge cu diavolul, cu viclenii, Dumnezeu nu binecuvanteaza lucrurile lui. Ceea ce fac oamenii cu viclenie, nu reuseste. Poate sa se vada pana la o vreme ca inainteaza, dar in cele din urma, va cadea gramada. Cel mai important este sa porneasca cineva de la binecuvantarea lui Dumnezeu in orice face. Omul, cand este drept, are pe Dumnezeu de partea lui. Si cand are si putina indrazneala la Dumnezeu, atunci face si minuni. Cand paseste cu Evanghelia, are drept la ajutorul dumnezeiesc. Calatoreste cu Hristos. Cum sa nu aiba drept la ajutorul dumnezeiesc ? Toata temelia aici este. De aici incolo sa nu se teama de nimic. Ceea ce are valoare este sa Se odihneasca Hristos, Maica Domnului si Sfintii in fiecare lucrare a noastra, iar Sfantul Duh Se va odihni in noi. Cinstea omului e mai pretioasa decat Cinstitul Lemn. Daca cineva nu este cinstit si are Cinstitul Lemn asupra sa, este ca si cum nu ar avea nimic. Iar daca altul nu are Cinstitul Lemn, dar daca e cinstit, primeste ajutorul dumnezeiesc. Daca mai are si Cinstitul Lemn, atunci...

Dreptul este rasplatit si in viata aceasta

Am vazut suflete ce au fost nedreptatite, dar au suferit nedreptatea cu ganduri bune si i-a miluit harul si in viata aceasta. Cu multi ani inainte, m-a cercetat un crestin evlavios, simplu si binevoitor, si m-a rugat sa ma rog ca Hristos sa-i lumineze pe copiii lui ca atunci cand vor veni in varsta sa nu carteasca impotriva rudelor pentru marea nedreptate ce le-au facut. Si mi-a povestit chestiunea. Asa cum am vazut, omul acesta a fost intr-adevar omul lui Dumnezeu. Era fratele mai mare intre cei cinci copii ai familiei sale, care, dupa moartea neasteptata a tatalui lor, a purtat grija de fratii lui ca un tata bun. A lucrat din greu, a castigat si putina avere, terenuri, etc., si a aranjat pe cele doua surori ale lui. S-au casatorit si fratii lui mai mici, au luat terenurile cele mai bune, livezile de masline, etc, iar lui i-au lasat cele neroditoare, sterpe, nisipoase. La sfarsit s-a casatorit si el si a dobandit 5 copii. Era in varsta si, fireste, se gande la copiii lui ca nu cumva sa inteleaga nedreptatea atunci cand se vor mari si sa carteasca. Si-mi spunea: "Eu nu ma mahnesc pentru nedreptate, pentru ca citesc Psaltirea. O catisma dupa amiaza si doua catisme inainte de se face ziua. Aproape ca am invatat-o pe de rost. Nici un psalm nu spune ca nedreptii au facut vreo procopseala. In timp ce la cei drepti se gandeste Dumnezeu. Eu, Parinte, nu ma mahnesc de ogoarele ce le-am pierdut, ci ma mahnesc pentru fratii mei ca isi pierd sufletele lor". Dupa aceasta a plecat acest om binecuvantat si m-a cercetat iarasi dupa vreo zece ani. Si ma intreaba foarte bucurat: "Ma mai tii minte, Parinte?". "Da, - i-am spus si l-am intrebat cum o duce. "Acum am devenit bogat!" - mi-a raspuns. "Dar cum ai devenit bogat, frate?"... "Iata terenurile cele neroditoare au dobandit mare valoare, pentru ca erau la malul marii. De data asta am venit sa imi spui ce sa fac cu banii cei multi pe care ii am". "Sa-ti asiguri copiii cu cate o cascioara si sa tii cativa bani si pentru studiile lor, pana ce se vor aranja". "Am si pentru copiii mei, imi spune, si tot sunt multi". "Da mai intai rudelor tale sarace si dupa aceea si la alti saraci". "Am dat, Parinte, dar tot sunt multi". "Da sa se faca biserica din satul tau". "Am dat si tot sunt destui". Atunci ii spun: "Ma voi ruga ca sa te lumineze Hristos, ca sa faci bine acolo unde este mai mare nevoie". Apoi l-am intrebat: "Ce iti fac fratii? Unde sunt?" A izbucnit in plans si printre suspine mi-a raspuns: "Nu stiu, Parinte. S-au pierdut si urmele lor. Si-au vandut terenurile din sat, livezile de maslini si ogoarele si acum nu stiu unde se afla. Mai intai au plecat in Germania, apoi in Australia, si acum au disparut". Mi-a parut rau ca l-am intrebat despre fratii lui, nestiind ca se va mahnii atat de mult. L-am mangaiat dupa aceea si a plecat linistit. I-am spus sa ne rugam amandoi ca sa auzim si despre aceia vesti bune. Mi-am adus aminte de Psalmul care zice: "Vazut-am pe cel necredincios falindu-se si inaltandu-se ca cedrii Libanului, si am trecut si iata nu era, si l-am cautat pe el si nu s-a aflat locul lui". (Ps.56/55-56). Exact asa s-a intamplat si cu nenorocitiile lui frati.

Nu exista lucru mai rau ca nedreptatea. Orice ati face, cautati sa aveti binecuvantarea lui Dumnezeu.

"Binecuvantati si nu blestemati" (Rom. 12, 14)

M-a intrebat cineva: "*Ceea ce cantam in Postul Mare, adica: "Adauga lor rele, Doamne, celor mariti ai pamantului" (Is.26,15), de ce o spune, caci este blestem ?" "Cand navalesc barbarii - i-am spus - si merg si distrug un popor fara vreo pricina, iar poporul se roaga ca sa-i ajunga cele rele, adica sa li se strice carutele, iar caii lor sa pateasca ceva, ca sa fie impiedicati, e bine sau rau asta ? Aceasta se intelege: sa le vina piedici. Nu inseamna ca sunt blestemati".*

- Parinte, cand prinde blestemul ?

- Blestemul prinde atunci cand exista la mijloc nedreptatea. Daca, de pilda, o oarecare femeie isi bate joc de alta ce este mahnita sau ii face vreun rau, iar cea mahnita o blesteama, s-a terminat, se pierde neamul ei. Adica atunci cand fac rau cuiva, si acela ma blesteama, se prind blestemele lui. Ingaduie Dumnezeu si se prind, precum de pilda ingaduie ca unul sa omoare pe altcineva. Cand insa nu exista nedreptate, atunci blestemul se intoarce la cel ce l-a rostit.

- Si cum se slobozeste cineva de blestem ?

- Prin pocainta si spovedanie. Cunosce multe cazuri de oameni care s-au chinuit din pricina blestemelor, deoarece au fost vinovati, dar care, atunci cand au inteles ca au fost blestemati, s-au pocait, s-au spovedit si s-au indepartat. Daca cel ce a fost vinovat spune: "Dumnezeule, am facut asta si asta, iarta-ma", si se spovedeste cu durere si sinceritate, atunci Dumnezeu il va ierta. El este Dumnezeu.

- Este pedepsit numai acela care primeste blestemul sau si acela ce il spune ?

- Cel ce primeste blestemul se chinuieste in viata aceasta. Iar cel ce a blestemat se chinuieste si in viata aceasta si se va chinui si in cealalta, pentru ca va fi pedepsit de Dumnezeu ca un ucigas, daca nu se va pocai si spovedi. Pentru ca, sa zicem, poate cineva sa te necajeasca, insa tu, cu blestemul ce i-l dai, este ca si cum ai lua pistolul si l-ai omori. Cu ce drept faci asta ? Orice fi-ar fi facut celalalt, nu ai dreptul sa-l omori. Ca sa ajunga sa blesteme cineva, inseamna ca are rautate. Cineva blesteama atunci cand o spune cu patima, cu inversunare. Blestemul cand vine de la omul care are dreptate are mare putere; mai ales blestemul vadevei. Imi aduc aminte de o batrana care avea un calut si il lega la marginea padurii sa pasca. Fiindca era putin zburdalnic, l-a legat cu o funie mai tare. Odata au mers trei femei in padure sa taie lemne. Una era bogata, una vaduva, iar cealalta orfana si foarte saraca. Au vazut calul ce era legat cu funia si pastea si au zis: "*Nu luam funia sa legam lemnele ?*" Au taiat-o in trei, si fiecare din ele au luat cate o bucata sa isi lege sarcina ei. Fireste, calul a fugit. Cand a venit batrana si n-a aflat calul, s-a mahnit mult. A inceput sa-l caute peste tot; s-a ostenit mult pana sa-l gaseasca. In cele din urma, dupa ce l-a aflat, a spus suparata: "*Pe ceea ce a facut asta s-o duca cu aceeași funie*". Intr-o zi, fratele femeii bogate facea glume cu o pusca, crezand ca e goala - era din cele ce le lasasera italienii - si a impuscat-o pe sora-sa in gat. Trebuia s-o duca la spital si trebuia funie ca sa o lege pe o scara de lemn. In ceasul acela s-a gasit o bucata de funie, aceea furata, dar n-a ajuns. Au adus si cele doua vecine ale ei cele doua bucati furate si au legat-o de scara si au dus-o la spital. Asa s-a infaptuit blestemul batranei: "*Sa o duca cu aceeași funie*". In cele din urma a murit sarmana; Dumnezeu s-o odihneasca. Vedeti, a prins blestemul la cea bogata, care nu avea nevoie materiala. Celelalte isi aveau saracia lor, avusesera oarecare indreptatire.